

Виноград Господњи

ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Година двадесет друга

Број 2

Нови Сад

0 Педесетници 2026.

Бесплатан примерак



Благословен си, Христе Боже наш, Који у рибарима показа мудраце,
кад им посла Духа Светога и њима улови васељену.
Човекољупче, слава Теби!

Са благословом Његовог Високопреосвештенства Митрополита бачког господина др Иринеја



ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ

Лист православне Епархије бачке
Година двадесет друга, број 2
Нови Сад, о Педесетници 2026.

Уредник
Презвиџер др Милан Бандобрански

Чланови уредништва
Пројојереј-сѣаврофор Милован Миограјовић
Пројојереј-сѣаврофор Владан Симић
Пројојереј Жељко Лајиновић
Пројонамесник Ијор Иђаишов
Пројонамесник Лео Малешевић
Др Данило Михајловић

Лектор и коректор
Јелица Негић

Техничка обрада
Тајјана Срђић

Штампа
М&А Принт студио, Нови Сад, 2026.

Тираж 12.000 примерака

Уредништво
21000 Нови Сад
Змај-Јовина 4
vinogradgospodnji.epbacka@gmail.com
www.eparhijabacka.info

СIP – Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад
271.2 (5)
ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:
Лист православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник презвитер др Милан
Бандобрански. – Год. 1, бр. 1 (1976) – год. 25 бр. 82
(2000); Год. 1, бр. 1 (2001) – Нови Сад : Епархија
бачка, 1976–2000; 2007–. – 29 цм
Лист *Виноград Госјодњи* излази пет пута годишње.
ISSN 0353-1783
COBISS.SR-ID 16504322

САДРЖАЈ

САОПШТЕЊЕ	3
Саопштење за јавност Светог Архијерејског Сабора	3
ОСМИ ДАН	
<i>Презвиџер Лазар Бачић</i> „Само је једно потребно” Живот оца Александра Шмемана и матушке Јулијане Шмеман	7
СЛОВО АРХИЈЕРЕЈА	12
<i>Миђројолић бачки др Иринеј</i> Беседа на празник Вазнесења Господњег	12
ИЗ СВЕТОГ ЈЕВАНЂЕЉА	14
<i>Презвиџер Сѣефан Сенђерђи</i> Беседа у Недељу о слепоме	14
РАЗГОВОР	16
<i>Сања Анђелковић Лубарђић</i> Благодатни живот Цркве – носећи стуб црквених медија	16
ЛИТУРГИЧКЕ ТЕМЕ	20
<i>Кайихејша Бранислав Илић</i> О богослужбеном прослављању Недеље свих светих	20
ИЗ ЛЕТОПИСА	22
<i>Професор др Снежана Божанић</i> Храм Ваведења Пресвете Богородице у Стапару – двеста педесет година од освећења храма	22
НОВА ИЗДАЊА	26
<i>Сара Димиђријевић</i> Други том зборника <i>Делајући у Винограду Госјодњем</i>	26
ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ	28
<i>Са часа веронауке</i> О светим и иконама	28
АКТУЕЛНОСТИ	32
КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ МИТРОПОЛИТА БАЧКОГ	38
СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ	42
ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ	43



САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА

Овогодишње редовно заседање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве започело је светом саборном архијерејском Литургијом и призивом Светог Духа у Спомен-храму Светог Саве на Врачару у среду, 13. маја 2026. године, уз началствовање Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија и саслуживање двадесет четворице и молитвено присуство још четворице господe архијереја Српске Цркве из отаџбине и расејања.

сник службе и дара који су му поверени. Свако служи у Телу Христовом, у заједници, у послушности, у своме чину и на месту које му је поверено. Као што у Литургији све има своје време и место, тако и у животу Цркве свака служба има своју меру, благослов и одговорност. Таксис – поредак у хришћанском искуству Цркве није оков наметнут слободи него одсјај божанскога Логоса у поретку творевине и живота Цркве. Слобода у Цркви није самовоља него служење у истини и љубави; није



Патријарх српски г. Порфирије са архијерејима у Храму Светог Саве у Београду

Сутрадан, 14. маја, у доњој цркви Храма Светог Саве на Врачару, посвећеној Светом Кнезу Лазару, Свети Архијерејски Сабор је, под председништвом Његове Светости и уз учешће све Високопреосвећене и Преосвећене господe епархијских и у присуству свих викарних архијереја Српске Православне Цркве, започео са својим радним делом заседања. По устаљеној пракси, на почетку прве радне седнице присутним Митрополитима и Епископима обратио се поздравним словом Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије у којем је, између осталог, рекао:

„... У Цркви нико од нас не живи као изоловани појединац, нити је било ко од нас вла-

одбацавање поретка, него живот у њему, где љубав не бива изговор за хаос, ревност не прелази у наметање, а власт не служи господару него служењу.

Управо из таквог литургијског и саборног искуства Цркве произилази и њено канонско устројство. Народ Божји, свештенство и монаштво са пажњом и надом очекују глас Сабора и зато је наша дужност да не будемо вођени пролазним притисцима, медијски створеним поделама и вештачки произведеним сукобима него да сачувамо слободу црквеног расуђивања. Али та слобода не значи затварање очију пред проблемима него спремност да Сабор, када за то дође време и када пита-



Саопштење

ња сазру, са духовном одговорношћу, трезвеношћу и одговарајућом канонско-правном утемељеношћу разматра и оне ране које настају у самом животу Цркве, исправљајући са духовном одговорношћу оно што се показало као штетно за живот Цркве, ради мира, поретка и духовног здравља Цркве... Сабирамо се, стога, не да установљавамо нови поредак него да се, као браћа и Архијереји, изнова вратимо оном поретку који нам је Сâм Христос, кроз Своје апостоле, свете Оце и Саборе, као и кроз вековно искуство наше помесне Цркве, поверио на чување. Тâксис не потискује харизму него је чува од ослабљености и самовоље. Заједница, κοινὼνία, није последица људског договора него сâм благодатни живот Тела Христовог, који се чува у вери, љубави и верности поретку који је Дух Свети дао Цркви...

Молим Васкрслога Господа да нам дарује дух смирења, трезвености и љубави; реч која не рањава него исцељује; ревност која не разара него изграђује; слободу која не прераста у самовољу него се преображава у послушност истини. И да у свему што будемо чинили ових дана имамо пред очима не себе, не пролазну славу и не страх од људи, него Христа Господа, пред Којим ћемо сви положи-ти одговор за поверено нам стадо..."

У саборским седницама које су уследи-ле саслушани су и анализирани извештаји о раду Светог Архијерејског Синода, Великог црквеног суда и епархијских архијереја, за-тим извештаји архијереја надлежних војним свештеницима у Војсци Србије и Оружаним снагама Босне и Херцеговине, као и извешта-ји о раду Патријаршијског управног одбора, Патријаршијске библиотеке, Музеја и Архи-ва Српске Православне Цркве, добротворне фондације „Човекољубље”, поклоничке аген-ције „Добročинство” и других фондација, установа и служби Српске Православне Цр-кве, о њиховом раду у претходној години.

Сабор је с особитом пажњом разматрао извештаје о архипастирском раду архијереја у дијаспори, с посебним освртом на прилике у епархијама Српске Православне Цркве у Сје-дињеним Америчким Државама, Аустралији и на британским острвима.

Током овогодишњег заседања саборски оци су Лику Светих прибројали почившу мо-нахињу Јефимију Девичку, у народу познату као „блажену Стојну” (Зарић), упокојену дав-не 1895. године, препознајући у њеној лично-сти пример врлинског и подвижничког жи-вота, чије је прво житије приредио још свети Владика Николај Велимировић. За датум ње-ног свечаног празновања Сабор је одредио 28/15. фебруар сваке године.

Сабор је анализирао тренутно стање и проблеме црквене просвете и саслушао извештаје о раду свих образовних установа Срп-ске Цркве. Током овог заседања настављене су прошлогодишње активности на пољу ре-форме плана и програма у српским право-славним богословијама. У том циљу је доне-та нова Уредба о богословијама и усвојени су нови програми за четворогодишње школова-ње у богословијама. У току Сабора пажљиво је саслушан и извештај о активностима на унапређивању наставног процеса и уздизању у ранг факултета Високе школе – Академије за уметности и конзервацију Српске Право-славне Цркве, која ће убудуће деловати као Факултет „Деспот Стефан Лазаревић”. Посеб-ну пажњу Сабор је поклатио теми оснивања српског православног универзитета „Свети Сава”. Црквени универзитети и високошкол-ске установе које оснивају или подржавају хришћанске Цркве нису никаква новост у европском и светском образовном простору. Напротив, они представљају један од његових најстаријих и најзначајнијих облика. Многи од најугледнијих универзитета у Европи на-стали су управо у окриљу Цркве или уз њену непосредну подршку. Свети Сава је још као архимандрит основао монашку школу у Сту-деници, а као Архиепископ катедралну шко-лу у Жичи. Његове беседе, студеничка и жич-ка, представљају својеврсне програме све-тосавског образовања са јасно постављеним духовним, просветним и васпитним циљевима. Свети Архијерејски Сабор је констатовао да идеја оснивања црквеног универзитета представља израз одговорности и старања за све који желе да своје образовање стекну у окриљу Цркве, нарочито због чињенице да се образовање и просвета, просвећивање и



Саопштење

студирање не тумаче превасходно као процес стицања одређених знања већ, пре свега, као развијање врлине и пут богопознања.

На дневном реду овогодишњег редовног заседања највишег црквенојерархијског тела Српске Православне Цркве нашао се и извештај о стању Цркве на Косову и Метохији. Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве и овом приликом потврђује своју трајну и непоколебиву духовну бригу и одговорност за верни народ, свештенство, монаштво и светиње древног седишта Патријараха и Архиепископа српских, Пећке Патријаршије, и Епархије рашко-призренске на Косову и Метохији, простору од посебног духовног и историјског значаја за нашу помесну Цркву. Сабор са посебном забринутостју прати најновија дешавања и најаву спровођења спорног закона о странцима који озбиљно доводе у питање опстанак и несметано функционисање образовних и здравствених установа од суштинског значаја за живот српског народа на Косову и Метохији, као и све учесталије изазове са којима се сучава наш верни народ, као и наше светиње и монашке заједнице, које и у тешким околностима истрајавају у очувању живог духовног и литургијског присуства Цркве на овом простору. Посебно охрабрује чињеница да наше древне светиње, упркос многобројним искушењима, настављају да сабирају велики број поклоника из земље и света, сведочећи да оне нису само споменици културе већ пре свега живи центри богослужбеног, духовног и црквеног живота. Свети Архијерејски Сабор даје пуну подршку Његовом Високопреосвештенству Митрополиту рашко-призренском г. Теодосију, свештенству, монаштву и верном народу у њиховим напорима да, упркос сталним притисцима и неизвесностима, очувају своје вековно присуство, духовни, културни и историјски идентитет, из свести о потреби, да пред домаћим и међународним представницима са додатном посвећеношћу наставе да, у духу Јеванђеља Христовог, сведоче истину о неопходности заштите људских, верских и имовинских права Српске Православне Цркве и њеног верног народа на Косову и Метохији и оснаживању њене позиције у циљу

опстанка како нашег верног народа тако и јединствене хришћанске културе и цивилизације на тлу историјског исходишта и духовног средишта српског народа.

На саборским седницама детаљно је анализирана ситуација у Епархији жичкој, њено материјално-финансијско пословање и питање одговорности надлежног епархијског архијереја. У циљу успостављања редовног црквено-правног поретка у односној епархији, Сабор је донео одлуку о разрешењу Његовог Високопреосвештенства Митрополита г. Јустина од даљег управљања Епархијом жичком.

У свом пастирском старању за верне у овим временима технолошких иновација и етичких дилема, део своје пажње Сабор је поклатио и питању биоетике, саслушавши извештај о раду синодских Одбора за биоетику и Одбора за бригу о породици и светињи брака.

Овогодишње заседање Светог Архијерејског Сабора обогатено је и свечаним отварањем изложбе под називом „Свети Сава“, поводом прославе јубилеја, 850 година од рођења Растка Немањића, потоњег првог српског Просветитеља и Архиепископа, уприличене у Галерији Српске академије наука и уметности у организацији Музеја Српске Православне Цркве.

У току заседања Сабор је упутио честитке и поздраве новоизабраном грузијском Патријарху-Католикосу, Његовом Блаженству г. Шију (Симеону), на чије прво званично литургијско предстојање у новом звању, у катедрали Свете Тројице у Тбилисију, су делегирани и представници наше помесне Цркве, епископи ремезијански г. Стефан и јенопољски г. Никон.

Поред мноштва тема којима су се отачствени архијереји бавили на Сабору, посебну пажњу посветили су и односима са другим сестринским Православним Црквама. Разматране су, између осталог, и последице неканонског деловања разних религијских групација на канонској територији наше помесне Цркве, као и односи наше Цркве са неправославним Црквама и верским заједницама, како у окружењу тако и у свету.



Саопштење

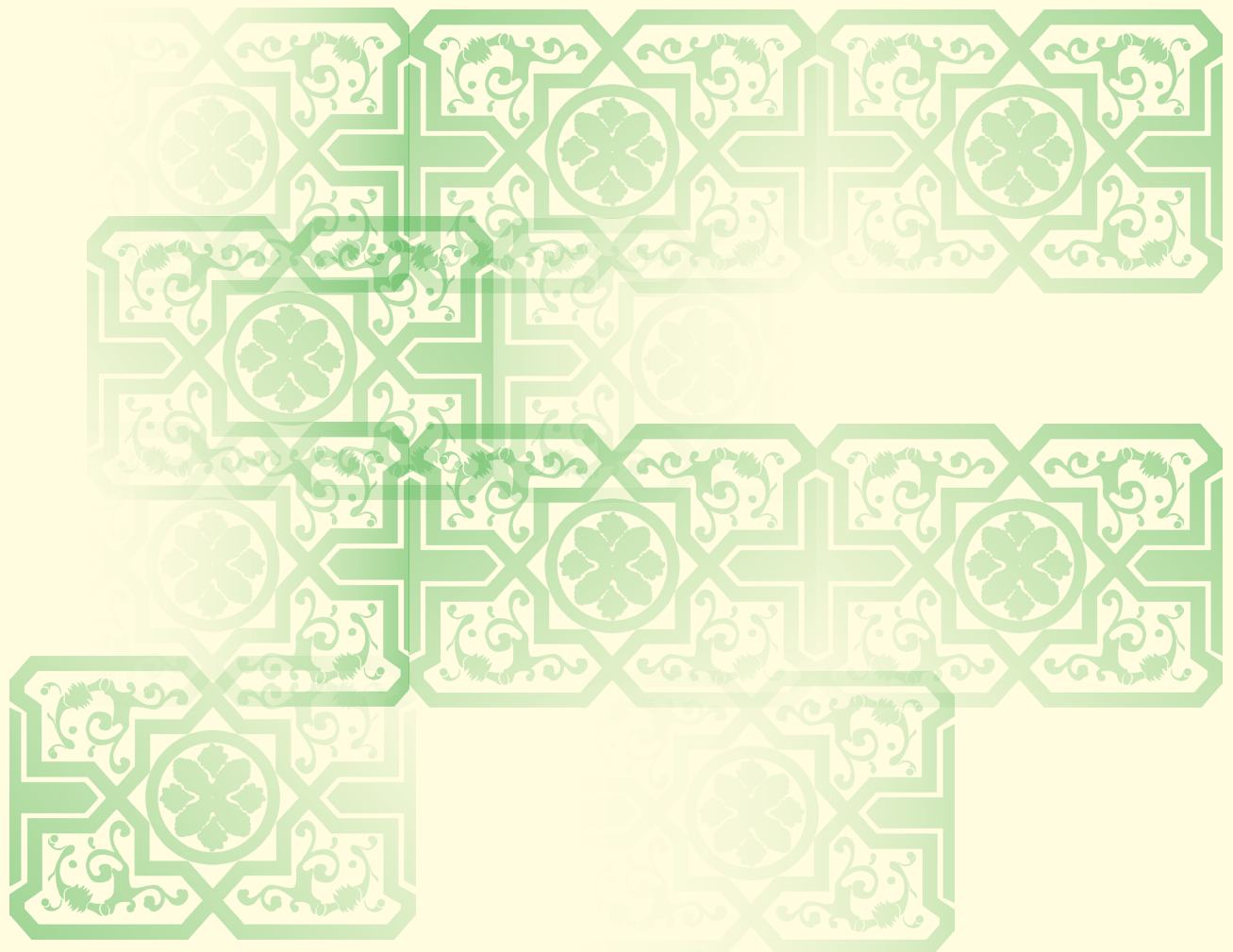
Сабор је расправљао и о духовним и геополитичким последицама ратних сукоба и криза широм света. Тим поводом разматрана је и даље актуелна тема страдања Украјинске Православне Цркве од стране актуелних власти у Кијеву, одузимање њене имовине, храмова и манастира, прогона архијереја, свештеника и монаха ове једине канонске Цркве у Украјини, лишених основних људских права и слобода, зајемчених међународним конвенцијама. Сабор отуда, опет и опет, подиже свој глас у заштиту обесправљене и прогоњене православне браће упућујући апел свим релевантним међународним институцијама да не затварају очи пред овом великом неправдом.

Током Сабора одржана је и седница Централног тела за довршење Спомен-храма Светог Саве на Врачару, којом приликом је примљен извештај овог тела о свим досадашњим

радovima извршеним прилозима побожног народа и уз помоћ државе Србије, као и о преосталим радovima на овом заветном Храму српског народа.

У Светом Синоду мандат је престао Митрополиту зворничко-тузланском г. Фотију и Митрополиту рашко-призренском г. Теодосију, те ће они у наредном једногодишњем периоду бити чланови заменици овог тела. Као чланови Синода у преосталом једногодишњем мандату остају Митрополит бачки г. Иринеј и Митрополит будимљанско-никшићки г. Методије, а за нове чланове у предстојећем двогодишњем мандату овом приликом изабрани су Митрополит шумадијски г. Јован и Митрополит тимочки г. Иларион.

Извор: Информативна служба
Српске Православне Цркве





Презвитер Лазар Ђачић „САМО ЈЕ ЈЕДНО ПОТРЕБНО” Живот оца Александра Шмемана и матушке Јулијане Шмеман

Први део

Увод

„Сваки дан доживљавам као благослов. Свако јутро сам срећна што ми је дат још један дан живота. Волим да живим!”, записала је матушка Јулијана у својој осамдесет и трећој години живота. После оваквих једноставних речи, пуних топлине и живота, и не чуди што је заједнички живот оца Александра и матушке Јулијане био испуњен постојаном срећом и радошћу. Били су обични, нормални људи и имали су како теже тако и лакше периоде, али оно на шта је њихов живот био усредсређен и што га је, заправо, чинило складним и светлим, јесу речи: „Да буде воља Твоја” (Мат. 6, 10). „Није то била никаква херојска одлука нити плод рационалног размишљања”, објаснила је Јулијана. „То је, напосто, било тако. Та послушност, за коју смо се слободно определили, била је прожета поверењем, надом и увереношћу да нас Бог воли.”

Недавно су се навршиле четири деценије од упокојења оца Александра и један век од рођења његове супруге Јулијане. Зато овај текст посвећујемо њиховој несебичној узјамној љубави и посвећености Цркви. То не чинимо зарад пуког сећања на њих или покушаја да њихов живот отргнемо из чељусти заборава већ, пре свега, ради духовне користи и радости, као и подстрека ка сваком добру, онима чијих се срца косне њихов благословени живот.

Почетак

Први светски рат је већ узимао маха док је Дмитриј, једно од осморо деце сенатора Николаја Шмемана, био на студијама права на Санктпетербуршком универзитету, припремајући се да крене очевим стопама. Али када је почео рат са Немачком, Дмитриј је, као



Отац Александар Шмеман служи свету Литургију

и већина његових вршњака, напустио студије и пријавио се на убрзану официрску обуку. Примљен је у угледни пешадијски Семјоновски пук, чији заповедник је био цар Николај II Романов лично. Двојица браће његове будуће жене Ане, Николај и Тихон Шишков, припадали су истом пуку, те су сва тројица заједно отишли у рат. Током једне од многих битака, Николај, један од браће, изгубио је живот, док су Дмитриј и Тихон били тешко рањени. Дмитрију је припао неугодан задатак да посети Шишкове и да им саопшти све што је знао о последњим данима њиховог старијег сина Николаја. Са главом у завојима, који су скривали његове клемпаве уши, Дмитриј је



Осми дан

изгледао као прави јунак. Лепотица Ана, ћерка Шишкових, није му могла одолети. Током тог сусрета се и родила узајамна љубав, која је крунисана венчањем 25. септембра 1918. године.

Рођење

Послератни метеж и револуција учинили су да Ана и Дмитриј буду раздвојени око годину и по дана. У том периоду, у Санкт Петербургу, Ана је, 12. августа 1919. године, родила ћерку Јелену. Живот је тада био изузетно тежак: нису имали ни хране, ни уштеђеног новца, ни приходâ. Коначно, после свих тегоба кроз које су пролазили, успели су да побегну у Талин, главни град Естоније, где се наставила свакодневна борба за опстанак, за живот који је био препун страха и неизвесности пред сутрашњицом.

Јелена је имала већ годину и по дана када се, једнога дана, сасвим изненада, на кућном прагу појавио њен отац Дмитриј. Пук коме је припадао био је расформиран, а његови припадници су били препуштени себи самима. Јелени је требало доста времена да се навикне на потпуног странца. Дмитриј је веома вешто свирао виолину, па је, захваљујући томе, пронашао посао у једном ноћном клубу као свирач у оркестру. Тамо је проводио сате потискујући сећања на изгубљену земљу, изгубљене пријатеље и изгубљени живот, а уједно зарађујући хлеб за своју породицу.

„У великој осунчаној соби, Ана Тихоновна Шмеман лежала је исцрпљена, али срећна, зато што је управо родила здравог сина, Андреја”, записала је матушка Јулијана. Било је то 13. септембра 1921. године. Породилиште се налазило у Талину. Дмитриј је седео поред ње. Приметили су да лекар поново дезинфикује руке, ставља чисте рукавице и прилази кревету.

„Нешто није у реду?”, упитала је Ана, помало узнемирена.

„Није у реду? Све је у реду! Имате још једно дете, хајде да му помогнемо да изиђе!”

И изишао је Александар, ногама напред. Непримећен и неочекиван, стрпљиво је чекао да му свет приреди добродошлицу. Од првог дана близанци су били снажно везани, све до

Александрове смрти, после које је брат Андреј остао пун болне љубави, али чврсто уверен да ће, пре или касније, опет бити заједно.

Две године после Александровог рођења, на преко две хиљаде километара далеко од њега, у руској породици белих емиграната, рођена је и његова будућа супруга Јулијана Осоргина. Било је то 6. октобра 1923. године у Баден-Бадену (Немачка). Проћи ће од тада пуних седамнаест година док се њихови путеви нису заувек укрстили.

Први сусрет са смрћу

Близанци су имали свега пет година када је наступила тешка епидемија дифтерије и шарлаха, а са њом и породична трагедија. Седмогодишња Јелена, услед тешке болести, издахнула је на мајчиним рукама на Бадње вече 1926. године. Обично елегантан, радостан и чио, Дмитриј је гласно јецао испод украшене јелке. Дубоко у свести близанаца губитак сестре остаће повезан са празновањем Божића: украшена јелка, свеће и, као упечатљива супротност, очеве сузе пуне горчине и јада. Породицу је разједала неописива туга. Од тог тренутка, њихови животи су се заувек променили.

Цркву су заволели посредством родитеља

У тим временима, тешким и туробним за породицу, једна ствар је остала непромењива – Анина вера и њена верност Цркви. Њена вера је била чврста, али ненаметљива. Свакодневно је учествовала у животу Цркве и у њеном богослужбеном ритму, који је био органски, природни део њене личности и који је постао део породичног живота. Тако Александар, још од најранијих дана, своја интересовања усмерава ка Цркви и вери Цркве. Волео је да одлази у цркву и добро је познавао богослужење, а изнад свега је развијао свој лични однос са Богом. Још у раном узрасту пролазио је кроз разна духовна превирања и борбе које су се водиле у његовој души. У средишту тих борби налазила се јасна, непоколебива чежња за узвишенијим духовним животом, речју, тежња ка светости. Мајка Ана није могла да разуме ове његове борбе и називала их је



Осми дан

„Александрове компликације”. „Због чега не можеш просто да се молиш и да идеш у цркву као сав нормалан свет?”, упитала би свог сина, зачуђена његовим „бескорисним интелектуалним компликовањем ствари”, које није могла да појми.

Слично Александровој мајци Ани, и Јулијанин отац Сергеј је гајио невероватну љубав и приврженост Цркви. „Мој отац никада није престао да сањари, да се радује животу и да буде дубоко захвалан. Његова радост се напросто преливала на људе који су га окруживали”, писала је Јулијана. Несумњиво, ту своју љубав Ана и Сергеј су пренели на своју децу.

Београд

Налазећи се у Естонији, Ана сазнаје да је њена породица избегла у Србију, те убрзо успоставља контакт са њима и одлучује да им се придружи. Будући да је Дмитрију мајка била на самрти, а отац стар и депримиран, он је био принуђен да остане како би био од помоћи и родитељима и својим сестрама, које су, њих свих пет, биле ослоњене на његову подршку. Тако је Ана сама са близанцима кренула на дуго и мукотрпно путовање до Београда, чинећи све да оно за децу буде једна незаборавна авантура. После годину дана, у Београду им се придружује Дмитриј и убрзо сви заједно одлазе у Париз. Било је то 1930. године. Близанци су тада имали девет година.

Други део

Живот и школовање у Паризу

По доласку у Француску, Ана и Дмитриј синове уписују у државну школу, а недуго затим у Кадетски корпус, новоотворену руску војну школу близу Версаја. Обријаних глава, у суморним маскирним униформама, дечаци су живели у строгом војничком окружењу, уз редовно присуство богослужењима Православне Цркве. Ту се десетогодишњи Александар зближио са једним веома љубазним и интелигентним генералом, великим љубитељем поезије, Владимиром Римским-Корсаковим. Он је младом Александру читао стихове Пушкина, Тјутчева и других класика, усадивши му

тако љубав према руској књижевности, али и према књижевности уопште, коју ће касније, током читавог живота, неуморно читати и истраживати. Осврћући се у својим дневничким записима на дане проведене у Кадетском корпусу, отац Александар је посведочио да су то можда његових најважнијих пет година у животу.

После четири године од његовог доласка у корпус, генерал Римски-Корсаков умире, што је у дечаковој души произвело дубок потрес. Касније је често говорио колико је то суочавање са ужасом и ругобом смрти утицало на његову веру и мисао. Морао је да уложи надљудске напоре да би угледао радост и лепоту Царства Божјег иза туге и ружноће смрти. И сâм је, штавише, имао један близак сусрет са смрћу, будући да је још као дечак оперисао слепо црево, услед чега се развила инфекција, због које умало да није умро.

Са четрнаест година Александар се уписује у угледни париски лицеј Карно (Carnot), пошто ни он ни његови родитељи нису били задовољни нивоом образовања у Кадетској школи. Врло брзо се истиче као најбољи у свом одељењу из француске књижевности, као и у писању састава. Напросто је гутао Волтера, Расина, савремену философију и свог омиљеног песника Верлена. После четири године у поменутом лицеју, прелази у руску гимназију. Током школовања, Александар није пропустио ни једно једино богослужење у Саборној цркви Светог Александра Невског. Требало му је сат времена хода до цркве у којој је прислуживао, најпре као помоћник у олтару, затим као чтец, а касније као ипођакон.

У годинама свог дечаштва водио је дневник, из кога се може видети његова чежња за светошћу и борба са искушењима која су га сналазила. Ту је помно водио и евиденцију о књигама које је читао, а које су озбиљношћу превазилазиле његов узраст, што умногоме сведочи о његовој зрелости у том периоду.

За све време Александровог школовања, његов брат Андреј је остао у Кадетској школи, са све већом жељом да се бори за своју отаџбину и да у тој борби, ако треба, положи и свој живот. Та жеља га није напустила све до 7. новембра 2008. године, када се и упокојио у



Осми дан

Паризу, у својој осамдесет и седмој години. У животу свог брата Александра он је имао немерљив значај. Били су нераздвојни, чврсто везани снажном братском љубављу.

Сиромаштво у коме су живели у Паризу било је велико. Примера ради, Александрови родитељи нису имали могућности да му купе патике за физичко, па је он сваке недеље измишљао разлог зашто их нема. Заправо, сви емигранти су живели несигурно, од данас до сутра. Дмитриј би повремено играо лутрију, рачунајући да ће му се једном посрећити. И заиста, једнога дана, 1939. године, освојио је награду којом су измирили дугове, поклонили по пиле свакој породици пријатеља и рођака и купили ципеле и прве капуте за близанце.

Сусрет са Јулијаном

Александар је, после завршеног школовања, уписао студије теологије на Институту Светог Сергија, које су трајале пет година. Ту, на степеништу институтске цркве, први пут се и срео са Јулијаном. Био је 8. октобар 1940. године. Он је имао деветнаест, а она тек навршених седамнаест година. Поздравио ју је речима: „Здраво! Ја сам будући студент овог института, али не планирам да будем монах!” Исте вечери је једној од Јулијаниних сестара рекао: „Данас сам срео своју будућу жену.” После тог сусрета, њих двоје ће провести заједно пуне четрдесет и три године, све до смрти оца Александра. „Од тада смо заједно узрастали, учили се, развијали, волели и живели живот у пуноћи. Били смо студенти, без посла, без бриге, помало гладни. Рат је трајао”, записала је Јулијана у својим мемоарима. Коначно, венчали су се 31. јануара 1943. године, у Саборној цркви Светог Александра Невског у Паризу.

Породица се шири

Рат је увећало беснео и владала је беспарица. Јулијана је била трудна, нису имали топле воде ни грејања, али су били потпуно безбрижни, увек се сећајући Христових речи: „Не брините се душом својом шта ћете јести или шта ћете пити; ни телом својим у шта

ћете се оденути. Није ли душа претежнија од хране и тело од одела?” (Мат. 6, 25).

Наредне године, 10. јануара, Јулијана на овај свет доноси девојчицу Ању, за коју је у позним годинама записала: „И данас сметрам да је то била најлепша беба на свету, а видела сам много беба.” После неколико месеци бриге око Ање, схвата да је опет трудна. Били су принуђени да се одселе и потраже већи простор од стана у поткровљу у ком су живели. У једном селу надомак Париза изнајмљују дрвнару са пољским тоалетом и једном једином чесмом из које је текла хладна вода. „Било нам је хладно, били смо гладни, а друга беба је била на путу”, писала је Јулијана. И тако, 12. априла 1945. године, родио се Сергеј. Александар је пуцао од среће, непрестано узвикујући: „Добио сам сина! Добио сам сина!” Када га је пријатељ позвао да пита да ли је све у реду, Александар је одговорио: „Сада је већ боље. Коначно сам се наспавао, осећам се свежије”, на шта је пријатељ рекао: „Саша, несрећо једна, питам те за супругу!” Овај Александров одговор је постао породична анегдота.

Маша, њихово треће дете, рођена је 18. фебруара 1948. године. Обе њихове кћери постаће касније свештеничке супруге. Говорећи о својој деци, Јулијана је једном приликом рекла: „Никада нам нису донела ништа друго осим среће!”

Једног дана, срели су Александру Старицку, која је, бежећи пред комунистима из Југославије, стигла у Париз. Без оклевања су јој понудили да живи код њих. „Некако нам је одмах било јасно да се догодило чудо – она је била потребна нама, ми смо били потребни њој”, рекла је Јулијана. Покушали су и да јој плаћају за то што им је помагала око деце и кућних послова. Први месец су јој платили, а већ следећи су тај исти новац морали да позајме од ње, што је и био крај њихових новчаних трансакција.

Рукоположење

У новембру 1946. године Александар постаје ђакон, а већ три недеље касније рукоположен је у свештенички чин. Црква је



Осми дан

била његов живот и желео је више од било чега другог да постане свештеник. Била је то његова прва и најснажнија жеља. Његово свештеничко служење, жеља да стално служи службу Божју, изражавала је природу његове душе, оно за шта је и био створен.

Да би допунио своју скромну институтску плату, радио је и у пословној школи у Паризу. Присећајући се тог времена, Јулијана је записала: „Када се сетим тих дана – деца су нам била мала, живели смо без грејања и топле воде, били смо шворц од петнаестог па до краја месеца – схватим колико смо били срећни. Били смо не само јако млади него и сасвим безбрижни и још увек сматрам да материјална оскудица са собом носи један уистину егзистенцијалистички начин постојања. Сваки дан је носио свој мали благослов. Сви смо били изузетно срећни. То је нешто чега се, можда, најупечатљивије сећам, та наша непобедива радост и слобода. Нисмо размишљали о будућности, живели смо веома испуњен живот и уживали у свакодневним изазовима, које смо примали као дарове.”

Одлазак у Америку

Млад, енергичан и пун мисионарског жара, на позив оца Георгија Флоровског, отац Александар одлази са својом породицом у Америку иако је имао понуду да предаје на Оксфордском универзитету у Енглеској. Мада је за Јулијану била застрашујућа и сама помисао о напуштању родитеља и одласку у тако далеки свет, ипак се није опирала томе, како је и објаснила: „Никада се нисам борила против животног тока који се некако сâм од себе наметао, нисам пливала у супротном смеру, нити сам покушавала да га зауставим у тачки која је, очигледно, била ћорсокак за Александра и породицу. Са друге стране, то није била

ствар послушности нити жртве. Александар и ја смо у потпуности били једно, а крупна одлука да се преселимо у Сједињене Државе била је заједничка.”

Шмеманови у Њујорк стижу 13. јуна 1951. године. Не знајући енглески језик, нису знали чак ни где ће преноћити. Дочекао их је Јулијанин ујак Сергеј Гагарин. Јулијана је тада имала двадесет и седам, а отац Александар двадесет и девет година. Први дани су били веома тешки, нарочито сâм долазак, али, као што је то често бивало у њиховим животима, ствари су полако долазиле на своје место и решавале се саме од себе. Плата коју су имали трајала им је највише пола месеца. Зато Јулијана почиње да држи часове француског језика, а отац Александар, поред посла на Академији Светог Владимира, где је предавао и богослужио, почиње да држи и беседе на Радију *Слобода*, што им је омогућило да преживе до краја месеца. На Радију *Слобода* отац Александар ће остати читавих тридесет година, све до свог упокојења. Ту је снимио више од пет стотина радијских беседа, које су у српском преводу обједињене у пет томова, под називом *Беседе на Радију Слобода*. Осим наставе на Академији Светог Владимира, отац Александар је предавао и на Колумбијском универзитету, Универзитету у Њујорку и другим високим школама, а био је драг гостујући предавач на многим универзитетима широм света. Своју докторску дисертацију на тему *Црквени усџав. Покушај увода у литургијско бојословље* одбранио је 5. јула 1959. године на Институту Светог Сергија у Паризу. Поред тога, током свог живота добио је и пет почасних доктората.

(Наставак и завршни део текста биће објављени у следећем броју *Винограда Господњеј*.)





Слово архијереја

Митрополит бачки др Иринеј БЕСЕДА НА ПРАЗНИК ВАЗНЕСЕЊА ГОСПОДЊЕГ (Саборни храм у Новом Саду, 16/29. мај 2025. године)

Драга браћо и сестре, у четрдесети дан по празнику Васкрса слави се празник Вазнесења Господњег, тојест Његовог узношења на небо после четрдесетодневног јављања апостолима. Тај догађај је описан од стране светог јеванђелиста Луке, који је аутор и Дела апостолских, из којих смо чули одговарајући одељак, и аутор Јеванђеља по Луки, где он такође, у краћем облику, даје опис овог догађаја. Тумачење које и он сâм већ у назнакама даје – а које касније развијају свети Оци и Учители Цркве и, нарочито, богослужбена химнографија данашњега дана – показује нам да је то историјски догађај који уједно надмашује фактографску историју, а притом открива једну од најдубљих и најважнијих истина Откривења Божјег и Христовог Јеванђеља. То је истина да је Господ, Који се оваплотио из љубави, не престајући да буде Вечни Бог, – што по Својој природи јесте, – постао Човек из љубави, и не само то него се и поистоветио са палим човеком. Он, Једини Безгрешни, поистоветио се, по благовољењу Бога и Оца и у садејству Духа Светога, са палим човеком, огреховљеним, ођавољеним и осмрћеним, и извршио све оно што није учинио човек по назначењу Божјем, које подразумева да човек достигне до освећења, да икона Божја по којој је човек саздан – његовом сарадњом и његовим трудом, напором и подвигом – буде доведена до онолике богосличности, односно богоуподобљења, колико је уопште могућно за створено биће у поређењу са Вечним Творцем, Нествореним Господом. То значи сједињење људске природе са божанском, без сливања, без утапања људске природе у божанску, али сједињење које је Црква на својим васељенским саборима, кроз учење својих великих богослова, описала, с једне стране, као *несливено*, а са друге стране, *неразлучиво*, *нейодељиво*, *нераздвојно*, *нераздељиво*. Дакле, у једној те истој Личности, у Личности Оваплоћенога Господа Исуса Христа, у Личности



Митрополит бачки г. Иринеј беседи о Спасовдану 2025. године

Богочовека, налазе се пуни Бог и пуни човек, савршени Бог и савршени човек. Али, то је *једна* Личност, богочовечанска Личност. На тај начин људска природа је остварила – захваљујући Господу Христу, Богочовеку – своје вечно назначење, циљ ради којег је Господ и створио човека као најсавршеније међу створеним бићима. Створио га је, наиме, ради вечног јединства Божанства и човечанства. А то и јесте спасење: бити заувек у љубави сједињен са Господом љубави. То је, дакле, Господ остварио Својим Домостројем спасења.

Зато данас појемо да се Господ, извршивши сав Домострој спасења, вазнео на небо. Тако појемо у *кондаку*, другој свечаној химни данашњега празника. Тај догађај је описан у извесном смислу антропоморфно, тојест на онај начин на који се остварио, а који је био доступан људском виђењу и поимању у оно време, а и данас је, али који скрива, боље рећи открива, ову дубоку истину о томе да је људска природа, укључујући и људско тело, заувек прослављена Вазнесењем Христовим на небо, Вазнесењем у *слави*, како данас такође појемо у *шројару*, првој химни овога празника, и како је описано у Јеванђељу.



Слово архијереја

Господ Исус Христос се вазноси на небо, али тиме Он прославља и људску природу у Себи. Она је прослављена већ сједињењем са Божанством у једној Личности при Његовом Рођењу, али у пуноћи, на овакав начин, прослављена је сада, на дан Вазнесења Његовог. Јер, Он не одлази на небо само као Бог него одлази као Богочовек. Он никада више не престаје да буде Оваплоћени Бог. И зато, каже један од Отаца Цркве, људска природа у Њему постаје равнобожна, обожена; не претвара се у Божанство, али је вечно сједињена са Богом и зато је обожена.

Свети старац Јустин Ћелијски, говорећи пре више од пола века у манастиру Ћелијама на данашњи празник, каже да на Вазнесење уствари прослављамо истину да човек, који се грехом био претворио у *ђавочовека*, у Христу, благодарећи Христу, постаје *благоданни бојочовек*. Христос је постао Богочовек да би сваком човеку, кроз светост, кроз безгрешан живот, кроз љубав, веру и наду, кроз све свете врлине, омогућио да по благодати и милости Божјој, по љубави Божјој, такође постане богочовек, не по природи – по природи је само Он Једини Богочовек – него по дару Његовом, кроз учешће у животу Богочовека, кроз јединство са Њим.

Исти свети Јустин – велики теолог не само наше Цркве него укупног Православља и хришћанства, велики угодник Божји и велики духовник – каже да је данашњим празником остварено испуњење смисла свих великих празника везаних за Личност Христову. Не само што је Он обећао, како чујемо од јеванђелиста Луке, да ће послати обећање Оца Његова, тојест Духа Светога на апостоле, на Цркву, а преко Цркве на сав свет, на сву Божју творевину, до најдаљих сазвежђа и галаксија. Он на данашњи дан обећава и јемчи потпуно и коначно испуњење Домостроја спасења, извршивши сав претходни Домострој или план о спасењу света.



Чин благосиљања класја пшенице о Спасовдану 2025. године

Тако је овај празник уствари празник када молитвено и благодарно обележавамо то што Христос одлази у телесном облику са ове планете у недокучиво Царство небеско или Царство Божје, али притом остаје кроз свето Причешће, остаје Својим живим присуством као Глава Цркве Своје. Ми као Црква увек смо Тело Христово, по апостолу Павлу, а тело не постоји без главе. Христос је једина Глава Цркве.

Нека Господ и наш живот благослови, да и он буде непрекидно учешће у Његовом вазношењу на небо, у саме по себи недосежне, али благодаћу Божјом досежне висине Вазнесења. Вазнесење Христово и све што је Христово постаје Његовом љубављу наше. Зато и наш живот треба схватити као наш пут вазношења ка Христу Који се вазнео, Који нас призива да будемо тамо где је Он, а Он је, по Вазнесењу, са десне стране Бога и Оца. То значи: да будемо у вечној слави, истој оној коју и Његов Отац небески, и Дух Свети, и Он имају предвечно. Те славе човек се удостојава кроз веру, кроз наду, кроз љубав, посебно кроз сједињење са Христом у светом Причешћу. Свако од нас има отворен тај пут пред собом – пут у живот, живот вечни који нам је Господ пропутио читавим Својим подвигом спасења, а посебно видљиво и опипљиво на данашњи празник. Нека је срећан и благословен празник свима и нека Бог да да у здрављу и у добру прослављамо и убудуће! На многа и блага лета! Господ да вас све благослови! Амин.



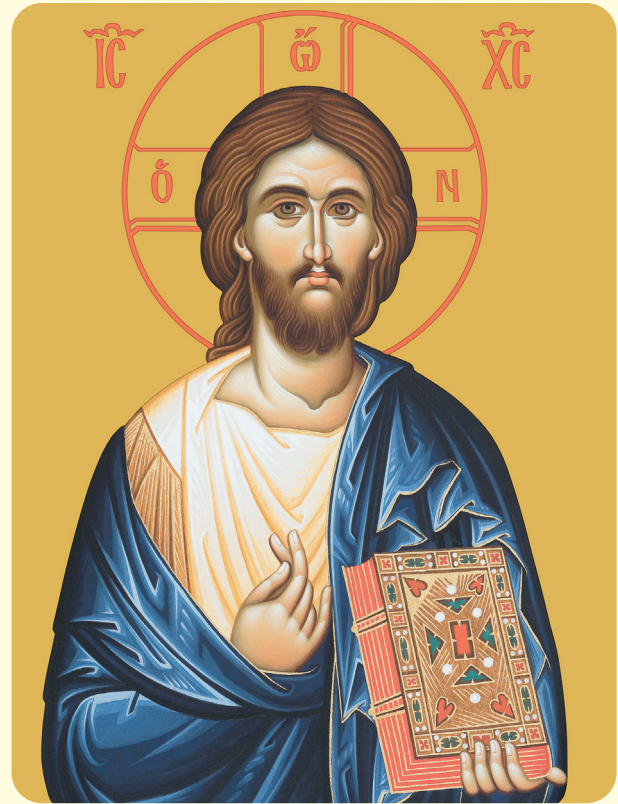
Из светог Јеванђеља

Презвитер Стефан Сентђерђи БЕСЕДА У НЕДЕЉУ О СЛЕПОМЕ (Саборни храм у Новом Саду, 12/25. мај 2025. године)

Драга браћо и сестре, сусрет са Васкрслим Господом није нешто што се догађа једампут у животу нити је догађај који припада само једном народу или једном времену. Сусрет са Господом је животна путања човека који жуди за истином, за смислом и за светлошћу. Данас стојимо пред дубоком тајном човека који није видео светлост телесним очима, али је у његовој души сијала искра вере и наде. Он није видео, али је веровао. А многи који виде остају духовно слепи.

Вид, драга браћо и сестре, није дар само за очи. Он је дар и за душу. Међутим, шта вреди да само гледамо ако притом не можемо јасно да видимо то што гледамо? Шта вреди да видимо лепоту природе, а притом не благодаримо Творцу? Шта нам значи ако видимо лице ближњег, али не препознајемо у њему брата? Има ли сврхе ако видимо цркву и идемо у њу, али не осећамо да је то наш духовни дом? Шта нам вреди ако гледамо крст, али не разумемо Љубав која је на њему распета? Много је облика слепила у овоме свету, не само телесног. Постоји слепило гордости, када човек не види никога изнад себе; слепило зависти, када не може да гледа туђу радост; слепило равнодушности, када га не додирује ничији бол. То су много опасније врсте слепила него оно телесно, јер оне затварају пут спасењу.

На почетку данашњег јеванђелског одељка ученици питају Господа Исуса Христа: „Ко сагреши, овај или родитељи његови, те се роди слеп?” Њихово питање изражава један дубоко усађен начин размишљања да свака патња мора бити последица нечијег греха. Али, Господ руши ту логику и даје одговор који открива дубљу истину: „Не сагреши ни он ни родитељи његови него да се јаве дела Божја на њему.” То значи да болест, недаћа или слабост нису казна. Оне могу бити прилика да се кроз страдање пројаве Божја слава и милост. Бог не тражи кривца, Он тражи човека којем може да помогне.



Господ Исус Христос, Иконописна радионица манастира Васкрсења Христова у Каћу

Господ Христос, пролазећи, не заобилази човека у патњи. Он стаје и гледа. Али не гледа површно, у пролазу или случајно, као ми. Он види дубину, види бол, али још више – види потенцијал за спасење, и то у сваком човеку, па и у ономе који седи крај пута, забрављен и презрен. Господ не пита човека за разлоге или заслуге. Не говори му: „Зашто си овако завршио?”, или: „Да ли си достојан?” Он не поставља услове. Он кроз блато и пљувачку, кроз земљу и дах, показује да и од онога што је најниже – земље и прашине – може да створи нешто ново, да врати оно што је изгубљено, да подигне оно што је пало. Он, Творац, поново твори. И слепи прогледа. Са друге стране, овај човек, телесно слеп, духовно види. Он не тражи чудо, али када се оно деси, он га прихвата, не одбацује га.



Из светог Јеванђеља

Али чудо се не завршава у тренутку исцељења. Тек тада почиње. Зашто? Зато што човек који прогледа мора да одлучи шта ће да гледа. Да ли ће гледати у земаљско или у небеско? Да ли ће се вратити „старом“ животу или ће кренути за Христом? И ту се открива права светлост – не светлост која пролази кроз око већ она која се рађа у срцу и води човека ка вечности. А када човек прогледа, он више није само прималац чуда – он постаје сведок. А сведочити истину у овоме свету никада није било лако. Тек што је овај слепи човек прогледао телесним видом, сусреће се са духовним слепилом оних који би требало да виде најјасније. Фарисеји, који су читав живот провели у изучавању Закона Божјег, нису могли да прихвате оно што је очигледно, не зато што не разумеју већ зато што неће да признају то што су видели. Њихово слепило није у очима већ у срцу. Они постављају питања, али не да би сазнали истину него да би је порекли. Испитују доскора слепог човека, доводе његове родитеље, траже потврду, али само да би пронашли разлог да не поверују.

Данас је и пред нама питање: шта значи видети? Видети не значи само препознати облике и боје већ живети у истини, препознати доброту, видети Божје присуство у свакој околности. Има толико људи који гледају, а не виде; који знају, а не разумеју; који слушају, а не чују. Не треба да видимо да бисмо веровали него да верујемо да бисмо прогледали. Човек се не рађа духовно онда када му се нешто докаже већ када отвори своје срце. Чудо не делује ако га човек не прими са вером. Светлост Христова не улази тамо где су врата душе затворена.

Зато, браћо и сестре, да се помолимо Господу да нам подари духовне очи, да нас



Исцељење слепога од рођења

исцели од унутрашњег слепила, од равнодушности, од самодовољности, од слепила које не препознаје ближњег у ономе који пати. Да нам Христос буде Светлост не само у празничним данима већ у свакој тами у којој се нађемо! Нека би Господ дао да отворимо очи срца, да видимо брата у ономе кога избегавамо, да видимо радост у малим стварима, да видимо Царство Божје већ овде и сада, на Литургији, у заједништву и у љубави! Јер, тек кад истински прогледамо, моћи ћемо да кажемо као некада слепи човек из свештене јеванђелске повести: „Једно знам: бејех слеп и сада видим.“ Зато заблагодаримо Једноме у Тројици Богу – Оцу, Сину и Светоме Духу! Њему нека је слава, част и поклоњење, сада и увек и у векове векова! Амин.



Разговор

Сања Анђелковић Лубардић БЛАГОДАТНИ ЖИВОТ ЦРКВЕ – НОСЕЋИ СТУБ ЦРКВЕНИХ МЕДИЈА

О важности црквених медија и мисији путем информационих технологија, као и о изазовима и потребама са којима се суочавају црквени медији, за *Виноград Господњи* смо разговарали са госпођом Сањом Анђелковић Лубардић, главним и одговорним уредником Телевизије *Храм* и Радија *Слово љубве*.

Поштована Сања, више од две деценије учествујете у раду црквених медија дајући велики допринос. Учествовали сте у оснивању Радио-*Свешћоре*, као и у оснивању једине црквене телевизије у нашој помесној Цркви. Како су текли ти први кораци црквених медија у Српској Православној Цркви?

Оснивање нових и обнова традиционалних црквених медија у Србији није, нажалост, био подухват омеђен ентузијазмом и љубављу већ тихом, дугом и упорном борбом за ослобађање од комунистичке репресије над Црквом, а касније и од једног друштвено-политичког манира који је све што је вера, особито православна, гурао не на маргине него у поноре непостојања или – понекад још пагубније – толерисао их је на нивоу интерних црквених билтена. Појава двојице наших савремених отаца Цркве, двојице ученика преподобног оца Јустина Ћелијског, двојице – по свему, а особито по снази, дару и вољи за рад на корист Цркве – стубова српског Православља, донела је велике промене и утабала нам прву „медијску стазу“. Митрополит бачки Иринеј и блаженог спомена митрополит црногорско-приморски Амфилохије, сваки на свој особен начин, али у исто време и на истом циљу ходећи, препознали су да су Цркви потребни медији и да је, ништа мање, Црква потребна медијима. Почетак деведесетих година прошлог века показао је колико је у мрачном, тешком добу била потребна реч, поука, ма и само присуство вере и духовника



Сања Анђелковић Лубардић

у медијима. И то је била можда једина спасоносна нит за избављење народа угроженог и физички и духовно, угроженог онтолошки.

Редом, најпре сам одмах по завршетку студија српског језика и књижевности била примљена у чувену београдску телевизију *Сјудио Б* на рад. Тамо су већ емитовани непоновљиви „Духовници“, тако да сам имала велики благослов да учим и сазревам уз најбољег телевизијског аутора на овом простору, незаборавног Вељу Павловића. Будући да је моја породица веома посвећена вери и да у покољењима породичне лозе имамо и свештенике и монахе, покушавала сам да и сама, следећи Павловићев начин рада, савременој, урбаној публици пренесем благодатне примере праве вере и дубоке посвећености Христовом путу. Први велики интервју био је са блаженопочившим оцем Јулијаном, знаменитим игуманом манастира Студенице. У мојој



Разговор

двадесет и четвртој години, тај сусрет је био драматично јак подстицај да кренем путем на којем сам и данас; да потврдим себи и свету да новинарство и медији, особито електронски, могу бити само нови путеви комуникације за реч Христову. Некада камене плоче, потом папируси, за њима рукописи на пергаменту, па књиге, радио-таласи, телевизија, сада интернет и друштвене мреже. То су само алати, само „мегафони“ у нашој мисији која нема крај ни рок трајања. Убрзо је уследио сусрет и разговор са владиком бачким Иринејем на религијској конференцији у Београду, а потом и интервју са митрополитом Амфилохијем на Цетињу, од којег је уследио позив да будем дописник из Београда новооснованог Радија *Светишора*, чије дописништво сам неколико година и водила. Уследио је благослов блаженопочившег патријарха Павла да приредимо нови концепт *Православља*, новина Српске Патријаршије, у чијем уредништву сам била готово деценију, потом оснивање београдског црквеног Радија *Слово љубве* и, пре тачно дванаест година, Телевизије *Храм*. Све време сам, дакле, на истом задатку, бескрајно захвална Господу на Његовом Промислу и нашим оцима на поверењу.

Човек данашњице, као и кроз читаву историју људског постојања, тражи Бога, а задатак Цркве је да му пружи одговоре на његова питања. „Што вам говорим у тами, казујте на видик; и што вам се шапће на уши, проповедајте са кровова“ (Мат. 10, 27). У духу ових речи Самога Господа, можемо ли рећи да су црквени медији својеврсни кров са којег свима упућујемо вечну реч Божју?

Ја бих волела да што више људи ту реч слуша у црквама, на богослужењима. Сâма срж нашег позива и нашег рада у црквеним медијима јесте да све оне који веру желе и који су за веру отворени упутимо или, боље рећи, преусмеримо у храмове, на свету Литургију; да у нашим медијима пласирамо садржај који ће допринети да они који се колебају или они којима је Црква страна пожелеле да уђу у храм и да помисле: „Тамо је добро, тамо је извор

истинске радости и љубави, тамо желим да будем!“ Није сврха црквених медија да они по себи буду важни већ да буду јасан путоказ ка храму, ка Литургији, ка светим Тајнама! Слика Цркве мора бити поистовећена са оним речима којима је свештеничку одежду описивао свети Јован Кронштатски – лепота, свечаност и богатство благодати Божје! Нису ли храмови и најлепша здања у сваком месту? То морају бити наши медији – слика те раскоши дарова Божјих, слика радости Православља, јер оно јесте вера радости; слика љубави међу људима, а никако оно у шта су нас деценијама гурали богоборни антитеисти: тама, присилна скромност, ћутање и понизност... Не, ми смо деца Оца небеског и то мора бити и слика наших медија.

Апостол Павле се није гнушао Ареопага као нечистог места на којем се обављају празне дискусије незнабожаца него га је искористио за проповед Јеванђеља Атињанима. Који су све видови црквених медија и како можемо да дефинишемо њихову заједничку улогу?

Мислим да нисмо ни дужни ни власни да мењамо друге ако они то не желе или ако немају капацитет за нашу веру. Није лако бити хришћанин у савременом свету. Етар је слика или огледало света у којем живимо и немојмо имати илузију да може бити боље док ми не будемо бољи. Када кажем *ми*, мислим на све нас, на заједницу, на друштво, на цео народ. У том смислу, да ћемо ми утицати на друге – тај *сан* остаће недосађан. Први задатак нам је да задовољимо потребе верујућих, да њима дамо информације, све важне вести о животу Цркве. Многи то погрешно или у незнању зову „информатива“, док је заправо носећи стуб сваког црквеног медија живот Цркве. Богослужења, беседе, предавања, трибине, концерти, промоције књигâ, ходочашћа, добротворни рад – све је то живот Цркве, невероватно динамичан и богат. То морамо објавити и обелоданити да је Црква велики живи организам који снажно пулсира љубављу и прегалаштвом. То је оно што сам рекла да ће полако привући и оне који се ко-



Разговор



Храм Светог Саве у Београду

лебају у вери и оне који су маловерни и можда на концу разоружати и преобратити непријатеље. Сада је време када је пресудно важно да будемо што активнији на интернету, у дигиталним форматима, да наше место не заузимају други, да не заводе и не заносе пре свега наше младе. Друштвене мреже, кратке форме, у складу са њиховим капацитетима пријема и праћења садржаја – то су наши путеви за блиску будућност. Неку даљу не могу ни замислити, јер, „душо моја, свет се нагло мења”, како је прозорљиво видео наш свети Владика Николај.

Са којим изазовима се данас суочавају црквени медији?

Реч *изазов* је само блажа варијанта речи *проблем*, али ја волим да мислим да је и једно и друго решиво – ако имамо јасан циљ и људе који знају да раде свој посао. До сада, проблеми црквених медија су ишли у два правца: са једне стране, друштвени и државни систем који не прихвата чињеницу

да грађани (публика) имају потребу и право на задовољавање верских потреба и у медијима, а са друге стране – сâми наши медији који нису у довољној мери или нису уопште ангажовали медијске стручњаке да оснивају и воде црквене медије. То је веома опасна тенденција, јер не знамо сви све и не можемо сви бити стручњаци за све области. Као што лекар лечи, механичар поправља, кувар кува, тако и новинар, односно уредник, мора да води медије, да ради у њима. Ту неопходност је у пуној мери препознао Патријарх српски г. Порфирије, који је за потребе рада и напретка црквених медија ангажовао више професионалаца, доказаних дугогодишњим успешним каријерама у световним медијима и установама. У мери у којој је могуће и у оном делу медија Српске Православне Цркве који су тако устројени, резултати су неочекивано добри. Сада остаје да тај узус применимо свуда и да подигнемо целокупан медијски систем наше Цркве на нови, далеко виши ниво, у новом добу које се све више окреће дигиталним платформама.



Разговор

Одлуком Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија, именовани сте за главног и одговорног уредника Телевизије Храм и Радија Слово љубве. Како доживљавате овај благослов и у ком правцу сте као уредник трасирали ова два значајна црквена медија?

О свему ћемо говорити када дође време, али оно што сада могу да кажем јесте да смо, посебно са телевизијом, постигли неочекивано добре резултате. Ево неколико података: само у току једног месеца, само на *Инстаграму*, видео-садржаји Телевизије Храм имају и преко четири милиона прегледа. То је огроман број, али и огроман утицај. На јутјуб-каналу Телевизије Храм има преко 200.000 претплатника. У једном дану, само у МТС/Телеком систему кабловске мреже, Храм се гледа у до 20.000 породица, само у Србији. Може се и ићи ће се далеко више, сигурна сам.

Програм је далеко динамичнији, ослонили смо се потпуно на сопствену продукцију, усмерени ка публици, али и ка свим епархијама Српске Православне Цркве, док су готово сви запослени факултетски образовани и са завидним медијским искуством, што је озбиљан залог за будуће време.

Да ли је, према Вашем мишљењу, сталасало време да једина црквена телевизија добије место које јој припада, раме уз раме са осталим медијима?

Српска Православна Црква мора да буде власник националне фреквенције, и телевизијске и радијске. Као најугледнија и најутицајнија институција ове земље и овог народа, то би требало да постави као примарни циљ. Дакле, не раме уз раме него изнад већине дру-

гих медија. Да ли је овом народу и друштву важније да има телевизијске канале о коцкању, астрологији, гатању, – да не помињем директно и штетније садржаје, – или је важније да има емитере који промовишу и чувају како јавну етику, толеранцију и образовање, тако и националну историју, духовност и културу? То је улога и место Цркве у медијском простору и нико их не може одузети ни попунити.

У Вашој богатој новинарској каријери приредили сте велики број разговора са нашим духовним оцима и учитељима. Који разговор је на Вас оставио посебан утисак и којих се поука посебно сећате?

Емотивно, најтежи ми је био разговор јутро после масовног убиства у основној школи „Владислав Рибникар“ са владиком новобрдским Иларионом. Он је био ученик те школе и плакали смо обоје током интервјуа уживо.

Телевизија Храм је отворена мојим интервјуом са блаженопочившим патријархом српским Иринејем. Антологијски разговор, са много упечатљивих порука. Неки од најбољих интервјуа су били на Радију Слово љубве: мати Макарија, игуман Серафим, академик Дарко Танасковић, стотине предивних људи... На *Синудију Б*, отац Јулијан – тај разговор ми је дословно променио живот.

Коју поруку бисте упутили читаоцима листа Епархије бачке?

Будите свесни благослова који сте добили и захваљујте стално Господу на свему. То је лично подсећање. А што се медија тиче: бирајте пажљиво и строго које садржаје ћете пустити у свој ум и у свој дом.

Разговарао катихета Бранислав Илић



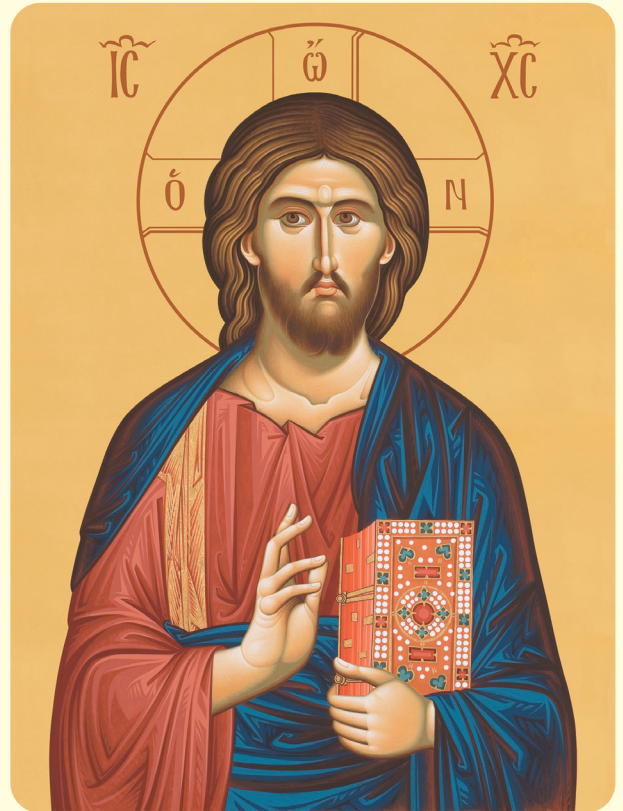


Литургичке теме

Катихета Бранислав Илић О БОГОСЛУЖБЕНОМ ПРОСЛАВЉАЊУ НЕДЕЉЕ СВИХ СВЕТИХ

У прву недељу по празнику свете Педесетнице Црква богослужбено савршава спомен свих светих угодника Божјих, нама знаних и незнаних. Због тога овај недељни дан називамо Недељом свих светих. Прослављањем празника свих светих, Црква свечано благодари Господу што је Своје угоднике удостојио светитељског венца вечности и непропадљивости. У *Синаксару* Недеље свих светих се истиче да у овај дан празнујемо све свете угоднике Божје, међу којима многобројни немају свој дан празновања. Истога дана прослављају се и светитељи које је, по Својој љубави и Свом Промислу, Господ прославио, али их није нама пројавио. Текст *Синаксара* подсећа да је велики цар Лав Мудри подигао храм Свих светих у Цариграду, иако је првобитно намеравао да храм посвети својој супрузи Теофанији.

Почетак саборног прослављања свих светих потиче из првих векова историје, тачније после великих гоњења која су потресала Цркву. Времена гоњења су била веома тешка и мучна, али у исто време била су пуна духовне радости, јер су небеса била испуњена светим мученицима који су своју веру потврдили мученичком кончином. Због великог броја светих мученика чија имена и тачан број није познат, Црква је одредила заједнички спомен свих светих мученика. Сведочанства о наведеном спомену који је празнован у древној Цркви налазимо у неколико беседа светог Јована Златоуста. У појединим црквеним песмама Недеље свих светих такође налазимо сведочанства о овом древном спомену. У једној од стихира на *Господи возвах* надахнути химнограф велича љубав и пламену веру светих мученика који су презрели огањ, а снагом молитве затворили чељусти крвожедних звери. На другом месту, црквени песник сведочи да је проливање мученичке крви погасило идолске жртве, а да је блажена кончина све-



Господ Исус Христос, Иконописна радионица манастира Васкрсења Христова у Каћу

тих мученика темељ Цркве и пуноћа јеванђелске благодати.

У 4. веку, из овог јединственог саборног спомена светих мученика настао је празник свих светих, који се прославља у први недељни дан по празнику свете Педесетнице. У химнографији Недеље свих светих можемо уочити да црквени песник набраја светитељске епитете и молитвено велича праоце, патријархе, пророке, апостоле, мученике, свештеноначалнике, свештеномученике, преподобномученике, преподобне и праведне, као и све саборе светих, укључујући и оне чија имена нам нису позната. У црквеним песмама величамо саборе светих јер су они, ходајући земљом, сведочили небо, спајајући тако земљу са небесима. У другој литијској стихире



Литургичке теме

прослављамо Крститеља Господњег, апостоле, пророке и мученике, првојерархе, учитеље и преподобне, испоснике и праведнике, саборе богољубивих и побожних светих жена.

Недеља свих светих нас подсећа да ми не поштујемо „безгрешност” светитеља, јер је само Бог Безгрешан, нити величамо чудеса која светитељи чине, јер то они не могу чинити сами од себе већ искључиво благодаћу Божјом. Шта ми уствари величамо прослављајући угоднике Божје? Величамо и слави­мо Бога и благодат Божју којом их освећује, чинећи их да постану чисто Божје обиталиште. Свети апостол Павле Коринћанима упућује поуку да се Духом Светим „једноме даје реч мудрости, другоме реч знања по истом Духу; другоме вера истим Духом, а другоме дарови исцељивања истим Духом; другоме чињење чудеса, а другоме пророштво, другоме разликовање духова, а другоме разни језици, другоме тумачење језика” (I Кор. 12, 8 – 11). Из ових апостолских речи видимо да Црква прославља све који су кроз свој живот или кроз своју смрт примили непроцењиви дар Духа Светога. Обраћајући се адресатима својих посланица, апостол Павле их назива светима. Јер, човек је саздан по лику и подобију Божјем и смисао хришћанског живота јесте да се креће од лика Божјег, који је у свакоме од нас, ка подобију Божјем, на шта нас Сам Господ позива речима: „Будите свети јер сам ја свет” (I Петр. 1, 16).

Прослављајући свештени спомен свих светих, Црква нас подсећа на то да је Господ послао Светога Духа у срца верних. Светитељ је личност која је поверовала Богу и предала свој живот Њему. На тај начин светитељи допуштају Господу да делује у њиховом срцу и животу. У јеванђелској перикопи која се про­износи на дан спомена свих светих слушамо Христове речи: „Ко љуби оца или мајку више него мене, није мене достојан; и ко љуби сина или кћер већма него мене, није мене достојан; и ко не узме крст свој и не пође за мном, није мене достојан” (Мат. 10, 37 – 38). Господ не захтева од нас, као од Својих апостола, да

напустимо своје породице и своје домове. Љубав према Богу не поништава љубав према нашој породици и пријатељима; она је чини чистијом и очишћеном од сваке примесе греха, порока и недостатка. Ако искрено волимо Бога, онда разумемо да постоји нешто више од људске љубави. Волећи Бога, не можемо повредити своје ближње, јер Христос вели: „Ако ме љубите, заповести моје држите” (Јов. 14, 15).

Ми данас нисмо суочени са суровим гоњењем и страдањем до крви ради вере, којима су били изложени свети славни и добродобедни мученици у првим вековима. Али свако од нас је призван да живи са Христом и у Христу како би постигао светост и вечно спасење. Сјединили смо се са Христом у светој Тајни крштења, а то значи да смо призвани да посветимо Господу свој живот, биће и слободу. То је сила нашега крштења, то је смисао нашега хришћанског позива, то је суштина нашег свеукупног живота у Христу, али и пут светости на коју смо призвани. Мученици су смирено молили Господа да опрости грехе њиховим мучитељима који у духовном слепилу нису знали шта чине. Подвиг светих мученика је био најочигледнија пројава љубави према ближњем, кроз коју се показује љубав према Богу. Праштањем и врлинским животом свети мученици су помоћу добра победили зло, јер зло не може бити поражено злом већ само добрим.

Светитељ је онај ко у потпуности живи за Христа, у Христу и са Христом; онај чији живот је сваког тренутка посвећен испуњавању воље Божје, јер воља Божја је почетак, темељ и печат светости. Само онај ко тежи Извору светости – Богу – може бити светитељ. Црква свима указује на највећу тајну свог постојања, а то је да сваки човек – чак и најозлоглашенији грешник који се покајао – може постати светитељ Цркве Христове. Двехиљадугодишње искуство Цркве потврђује ову истину кроз примере многобројних светитеља који су прославили Бога, а које је Он удостојио неувелог венца светитељства.



Из летописа

Професор др Снежана Божанић ХРАМ ВАВЕДЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У СТАПАРУ – ДВЕСТА ПЕДЕСЕТ ГОДИНА ОД ОСВЕЋЕЊА ХРАМА

„Историја овог храма, то је историја нашег села.”

(Свештеник Стеван Опанчар,

Лейопис српске ђравославне цркве и ђарохије у Сџајару, јануар 1956. године)

Насељавањем Срба из подунавских села Бокченовића (сто три породице) и Врањешева (седамдесет три породице) на простор Стапарске пустаре, 1752. године је формирано насеље Стапар, код Сомбора. Тиме је започет процес просторног и демографског обликовања новог насеља. Једанаест година касније, у Стапар су пристигли и досељеници из Неорића и Ђурића код Пригревице (седамдесет три породице). Њихова огњишта била су уништена и spalена, као и храм Ваведења Пресвете Богородице у Бокченовићу.

По доласку у пустару, нови становници нису губили време. Одмах су приступили подизању кућа и уређењу насеља, вођени потребом да створе сигуран и трајан дом. Већ 1753. године подигли су скромну цркву од плетера и другог доступног материјала, покривену трском, коју су, по узору на храм у Бокченовићу, посветили Ваведењу Пресвете Богородице. Она је одмах постала духовно средиште новонастале заједнице. Иако имена мајсторâ нису позната, са великом вероватноћом се може претпоставити да су је изградили сами мештани.



Храм Ваведења Пресвете Богородице у Стапару

Стапарци су 1766. године приступили подизању новог храма од тврдог и трајног материјала, што сведочи о томе да се заједница у међувремену учврстила и стекла стабилност. За градитеља је ангажован Антун Сауер, док је Никола Латинић, представник жупаније, проверио планове и усклађеност радова са прописима. Радови су трајали десет година. Црква је подигнута као једнобродна барокна грађевина са полигоналном олтарском апсидом која се уздиже изнад западног



Из летописа

прочела. Храм је освећен на празник светог великомученика Георгија 1776. године, у доба митрополита карловачког Викентија Јовановића Видака (1774 – 1780).

Познати српски иконописац и барокни сликар Јаков Орфелин је склопио уговор са Црквеном општином у Стапару о осликовању иконостаса, које је завршено 12. јуна 1790. године. Уметнику је за „пилтхаорске и молерске радове“ исплаћено укупно 3.000 форинти, од којих је 1.000 форинти обезбеђено из касе Црквене општине, док је преосталих 2.000 форинти прикупљено као добровољни прилог од стране „общества“. На иконостасу, изнад царских двери, налази се запис да је „темпло“ завршен у време „архиепископа и митрополита господина Мојсија Путника и епископа господина Јована Јовановића“, 12. јуна 1790. године. Испод записа стоји потпис Јакова Орфелина, „Ц[арске] Кр[аљевске] академије малера“.

Иконе на иконостасу су распоређене у више јасно издвојених зона. У соклу, са леве на десну страну, налазе се четири иконе: *Аврамова жртва*, *Пућ у Мисир*, *Кушање Христџа* и *Благовести Захарији*. На царским дверима приказане су *Благовести*, док су на бочним дверима иконе *свџти Василије Велики* и *свџти Григорије Бојослов*. На престоним иконама представљени су свети Никола, Богородица са Христом, Господ Исус Христос и свети Јован Претеча. Изнад бочних двери налазе се иконе *Христџос* и *Самарјанка* и *Христџос* и *Никодим*.

Средња зона иконостаса обухвата иконе Дванаесторице апостола. Апостоли су распоређени у два реда, симетрично око централне композиције Свете Тројице. У горњој зони налазе се иконе: *Бојородица*, *Расџеће Христџово* и *свџти Јован Крстџиџељ*. Око њих је распоређено дванаест медаљона са сценама Христовог страдања, по шест са сваке стране: *Тајна вечера*, *Пољубац Јудин*, *Христџос џред Кајафом*, *Молишва на Маслинској џори*, *Војници воде Христџа*, *Христџос код Ане*, *Христџос џред Пилајџом*, *Сџављање џрновој венца*, *Ношење крстџа*, *Пућ на Голџоу*, *Под крстџом*, *Прикивање на крстџ*.

Решењем Покрајинског завода за заштиту споменика културе Војводине (бр. 1010/50) од 22. септембра 1950. године,

четрдесет и пет икона са иконостаса храма у Стапару стављено је под заштиту државе као културно-историјски споменик. У образложењу је наглашено да иконе на иконостасу православног храма у Стапару представљају најзначајније иконографско дело њиховог аутора, Јакова Орфелина, познатог сликара из 18. века.

Током историје, храм је више пута обновљан. Крајем 19. века извршена је значајна реконструкција храма, која је обухватала његову спољашњу и унутрашњу обнову. У мају 1897. године, тадашњи председник Црквене општине, Милан Плужаров, склопио је уговор са грађевинским предузимачем Николом Јелачићем. Поред зидарских и дрводељских радова, током 1898. године су изведени и молерски, златарски и сликарски радови. У овим радовима учествовао је и декоративни сликар Људевит Штајнер, који је испод Орфелиновог потписа додао натпис: „Обновљена Николом Јелачићем подузетником, сликана Људевитом Штајнером 1898.“

За време конзерваторско-рестаураторских истраживања 1956. године, која су спровели стручњаци Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе Војводине под руководством професора Јована Севдића, утврђено је да је Штајнер у потпуности премазао Орфелинове иконе. Непосредно после овог открића, приступљено је систематској рестаурацији иконостаса, чиме је обновљена његова аутентичност и враћена пуна уметничка вредност.

Ове године навршава се сто година од постављања нових звона у торањ храма Ваведења Пресвете Богородице у Стапару. Током Првог светског рата, јула 1916. године, по наредби војног министарства Аустроугарске, са стапарског храма су скинута четири звона и претопљена за ратне сврхе. Њихова тежина износила је: 383 килограма (велико звоно), 184 килограма (средње звоно), 134 килограма (домало звоно) и 49 килограма (мало звоно). Остало је да звони само једно звоно, старо и напукло, што је дубоко потресло све житеље Стапара. Одмах је започето прикупљање средстава за набавку нових звона. Тек 16. августа 1925. године створене



Из летописа



Иконостас храма у Стапару

су могућности за наручивање, па су у звониливници инжењера Предрага Јовановића из Новог Сада наручена четири звона. Састав звона био је 78% чистог бакра и 22% чистог енглеског калаја, а њихова тежина је износила: 955 килограма, 565 килограма, 305 килограма и 142 килограма. Нова звона су допремљена на железничку станицу у Стапару 5. јануара 1926. године увече. Свечана поворка, од најмлађих до најстаријих становника Стапара, пратила их је од железничке станице до храма. Звона су свечано освећена на Бадњи дан 1926. године. У два сата послеподне подигнуто је велико звоно на торањ, а потом и преостала три. Истог дана, у осам часова увече, у навечерје празника Христовог Рождества, нова звона су звонила први пут.

Током априла и маја 1956. године извршена је обнова храма у Стапару. Декоративни сликар Павел Ружичка је радио на унутрашњем осликавању светог храма, а у том периоду су постављени и нови прозори.

Професор Јован Севдић је, заједно са ликовним уметницима и конзерваторима, извео радове на чишћењу и сликању иконостаса. Обновљени храм је осветио епископ бачки Никанор (Иличић), 21. октобра 1956. године.

Значајан догађај у новијој историји било је подизање новог парохијског дома и службених просторија Црквене општине 1962. године. Поред редовног одржавања, на храму су вршене и темељне санације током 1967, 1990, 1995, 1998, 2003, 2012. и 2017. године. Ова посвећеност очувању светиње наставља се и данас, будући да су у току сложени радови на техничкој и естетској обнови храма.

Целивајуће иконе храма у Стапару имају изузетну духовну, уметничку и културно-историјску вредност. Према записима, иконе Мајке Божје и Спаситеља Стапарци су приликом пресељења донели из Бокченовића. Значајан број стапарских икона данас се чува у Галерији Матице српске у Новом Саду.



Из летописа

Из богате црквене ризнице посебно се издвајају антиминос из времена митрополита Павла Ненадовића, сребрна дарохранилница коју је свештеник Јован Поповић купио у Бечу 1878. године, као и драгоцени путир од позлаћеног сребра из 19. века.

Стапарска црква од самих почетака располаже богатим фондом културно-историјског наслеђа. Завидна библиотека обухватала је богослужбене књиге из 18. века као што су: *Триод* (два примерка, Москва, 1731. и 1796. година), *Минеј* (комплет од дванаест књига), Москва, 1754. година), *Пролој* (четири примерка, Москва, 1755. година), *Часослов* (Будим, 1774. година), *Ирмолојиј* (Беч, 1780. година), *Псалтир* (три примерка, Москва, 1782, 1784. и 1797. година), *Јеванђеље* (Москва, 1789. година), *Пенџикосџар* (два примерка, Москва, 1795. година), *Окџоих* (четири примерка, Москва, 1797. година).

Архивско наслеђе обухвата многобројне рачунске књиге, записнике, протоколе и друга документа. Црквене матице воде се уредно од 1744. године: оне од 1744. до 1895. године чувају се у Историјском архиву Сомбор (шеснаест књига матица рођених, седам књига матица венчаних и тринаест књига матица умрлих), док се матице од 1895. године налазе у архиви стапарске Црквене општине. *Лейојис срџске ѣравославне цркве и ѣарохије у Сџајару* води се од 1939. године, доприноси потпунијем увиду у историју парохије.

У овом кратком тексту морамо подсетити читаоца да су Стапарци 1863. године, на удаљености од четири и по километра од села, подигли храм посвећен Успенију Пресвете Богородице, такозвану Велику капелу на Водици. Она се налази уз Малу капелу, коју су становници села Бокченовића подигли највероватније између 1727. и 1731. године. Од тог времена, Стапарци прослављају две храмовне и две сеоске славе, чувајући дух вере и заједништва кроз многе нараштаје.

Посебно место у историји храма Ваведенја Пресвете Богородице и Стапара припада свештеничкој породици Поповић. Према народном предању, српског свештеника Трифуна Поповића из Бокченовића царски војници су заробили 1752. године и насилно одвели

на место где се данас налази Стапар. Тамо му је подигнута кућица и забрањен повратак у родно село. Убрзо су за њим стигли и његови верни и одани парохијани. Трифун Поповић је родоначелник чувене стапарске свештеничке породице Поповић, који нису хтели да иду даље од *Појине зидине* (кућа свештеника Трифуна). Његови синови Михаило и Јован, као и Михаилови потомци Рафаило, Петар, Јован, Александар, Милисав и Иван, наставили су свештеничку традицију. Припадници ове породице су били стапарски свештеници двеста тринаест година, од 1752. до 1965. године. Смрћу протојереја-ставрофора Ивана Поповића, 4. децембра 1965. године, угасила се свештеничка лоза Поповића. Упокојио се на празник Ваведенија Пресвете Богородице, па је на дан храмовне славе 1965. године цела заједница била у жалости.

Због обима и ограниченог простора, у наставку текста наводимо попис свештеника који су служили при стапарском храму од почетка 20. века до данас: Милисав Поповић (1886 – 1936), Бранислав Поштић (1892 – 1910), Димитрије Бокшан (1910 – 1911), Јован Вујин (1911 – 1935), Никола Станишић (1912 – 1940), Иван Поповић (1936 – 1959), Радован Абрамовић (1940 – 1941; 1945 – 1950), Никола Арсеновић (1941 – 1944), Божидар С. Бркић (1942), Владислав Мајер (1945), Стеван Опанчар (1951 – 1962), Илија Даниловац (1962 – 1987), Лазар Пајић (1985 – 1986), Јован Малеш (1986 – 1993; 2004), Љубомир Пајић (1987 – 1992), Јовица Јовановић (1992 – 1994; 2007 – 2008), Предраг Толимир (1993 – 1997), Милош Јевросимов (1994 – 2000), Милан Ичин (1997 – 1999), Александар Лазић (2000), Гордан Увалић (2000 – 2004), Бранислав Игић (2004 – 2007), Предраг Билић (2009 – 2016), Зоран Малешевић (2016 – 2019), Милан Цирар (2018 – 2021) и Никола Дувњак (2021 – 2025). Садашњи парох стапарског храма је Ђуро Родић, који је уведен у дужност пете недеље Часног поста, 18. априла 2021. године.

Храм Ваведенја Пресвете Богородице сведочи о вери, уметности и историји Стапара. Свака година његовог постојања чува дух прошлости и оживљава људе који су га градили и са љубављу чували кроз векове.



Нова издања

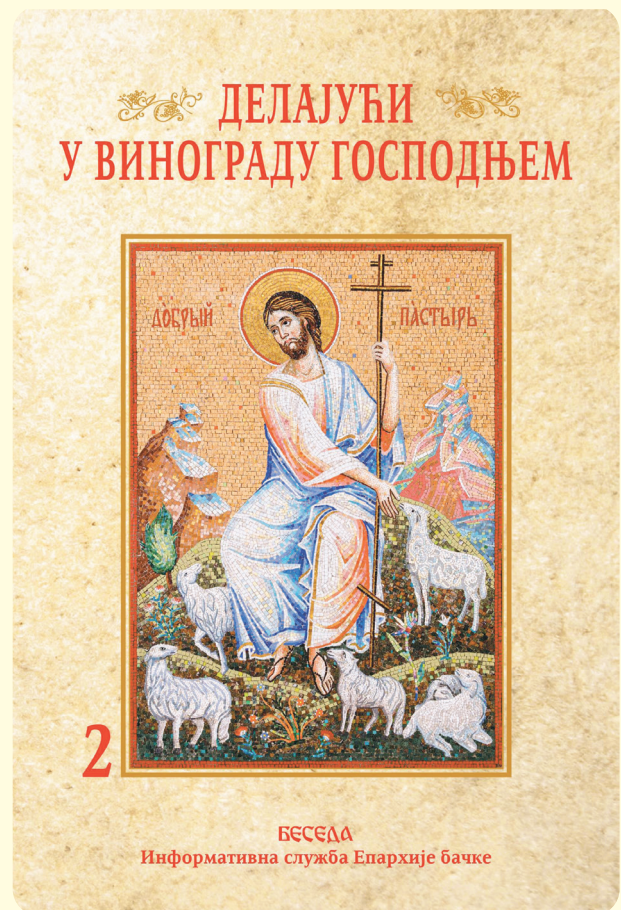
Сара Димитријевић ДРУГИ ТОМ ЗБОРНИКА ДЕЛАЈУЋИ У ВИНОГРАДУ ГОСПОДЊЕМ

(Делајући у Винограду Господњем 2,
приредио презвитер др Милан Бандобрански,
Беседа – Информативна служба Епархије бачке,
Нови Сад 2025, 206 стр.)

Пред читалачком публиком се налази други том књиге *Делајући у Винограду Господњем*, у којој су сабрани текстови из појединих бројева листа Епархије бачке *Виноград Господњи*. Рецензенти зборника су презвитер др Драган Каран, ђакон др Владимир Антић и ђакон др Никола Лукић, професори Православног богословског факултета у Београду. Књига је објављена уз свесрдну помоћ Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама.

Други том зборника *Делајући у Винограду Господњем* садржи текстове који се баве важним темама из живота Цркве, вере и духовности. Посебно место заузима празник Педесетнице, који се сагледава као трајно присуство Духа Светога у Цркви и као наговештај Царства небескога. Поред тога, неколико текстова је посвећено Васкрсењу Христовом, које се истиче као централни догађај хришћанске вере јер је њиме остварена победа живота над смрћу. Особита пажња је посвећена Пресветој Богородици, њеној улози у историји спасења и њеном значају у богослужбеном животу Цркве. У зборнику су заступљена и тумачења јеванђелских перикопа, кроз које аутори указују на духовне и моралне вредности, као и на однос човека према Богу. Обрађене су и теме богослужења и живота у Цркви, а пажња је посвећена и савременим изазовима, попут места хришћана у дигиталном свету.

Стил текстова је јасан и разумљив, али истовремено прожет дубоким теолошким промишљањем. Аутори настоје да приближе веру савременом човеку и подстакну га на лично преиспитивање и духовно узраста-



ње у меру раста висине Христове. Овај зборник оставља утисак садржајног и поучног штива које читаоца подстиче да размисли о сопственом односу према вери и животним вредностима. Посебно је значајно што књига повезује традиционалне теме са савременим изазовима. Може се закључити да други том зборника *Делајући у Винограду Господњем* представља вредно дело које може послужити свима који желе да продубе своје духовно знање и разумевање хришћанске вере.



Нова издања

Прво поглавље носи наслов „Црква Христова – непрекидна Педесетница” и обухвата пет ауторских текстова. Посебно се издваја празнична беседа Његовог Високопреосвештенства Митрополита бачког господина др Иринеја, у којој он, између осталог, говори о богословском смислу празника Педесетнице и наглашава његов значај за живот Цркве. У тексту се посебно истиче мисао да без Духа Светога хришћанство не би било жива вера већ само теорија и обичај. Митрополит Иринеј се у свом казивању ослања и на речи преподобног Јустина Ћелијског, чиме додатно наглашава духовни значај овог празника. Поред наведеног текста, у поглављу се налазе и радови осталих аутора, који Педесетницу представљају као празник јединства, љубави и трајног присуства Духа Светога у Цркви, али и као наговештај и преукус Царства небескога.

Друго поглавље, под насловом „Васкрсење Христово – Догађај над догађајима”, посвећено је постојаном темељу хришћанске вере, Христовом Васкрсењу. Кроз текстове овог поглавља Васкрсење се приказује као победа живота над смрћу и темељ постојања Цркве. Аутори наглашавају значај вере у Васкрсење као извор наде, али и као позив на духовни преображај човека, притом истичући да без ове истине нема пуног смисла хришћанског живота. У оквиру текста којим се закључује друго поглавље, читаоцима је предочено тумачење богослужења Страсне седмице у светлу Васкрсења Христовог.

Треће поглавље, „Пресвета Богородица – Мајка Живота”, обухвата пет текстова који говоре о улози Богородице у тајни Божјег Домостроја спасења. У овим радовима истиче се значај Богомајке у православном богослужењу и химнографији, као и дубока симболика празника Успења Пресвете Богородице. Посебно се наглашава њен лик као савршени пример смирења, послушања и вере, док се кроз осврт на богословску мисао преподобног Јустина Ћелијског додатно продубљује

разумевање њеног места у свеколиком животу Цркве.

Четврто поглавље, „Реч Божја – реч Откривења”, обухвата седам текстова који су засновани на јеванђелским зачалима и ново-заветним поукама. Кроз различите текстове аутори указују на дубину Божје речи и њен значај за свакодневни живот верника. Теме попут Божјег Промисла у животу верних, вере као услова за деловање благодати, као и питања правде, милосрђа и истинске љубави према Богу, провлаче се кроз читаво поглавље. Посебно се истиче позив на унутрашњи мир, духовну жеђ за истином и искрено преиспитивање сопственог односа према Господу.

Последње поглавље обухвата текстове који се баве различитим аспектима хришћанског живота, богослужења и богословља, ослањајући се на Предање Цркве, Свето Писмо и учење светих Отаца Цркве. Обрађују се теме празничног живота, молитвеног сећања на упокојене, као и дубљег разумевања спасења кроз учење преподобног Јустина Ћелијског. И у овом поглављу акценат је стављен на значај богослужења као средишта хришћанског живота и заједнице. Поред тога, поједини текстови указују на историјски и догматски значај Првог васељенског сабора, док се у завршним разматрањима отвара и савремено питање односа хришћана према дигиталном свету.

На основу свега наведеног, може се закључити да други том зборника *Делајући у Винограду Господњем* представља вредно и садржајно издање које пружа дубљи увид у основне истине хришћанске вере. Својом тематском разноврсношћу и поучним карактером, овај зборник може бити од користи свима који желе да продубе своје духовно знање и разумевање вере, али и да пронађу смернице за свакодневни живот у Цркви. Поврх свега, текстови у овом зборнику позивају читаоце да не буду пасивни посматрачи вере већ активни делатници у *Винограду Господњем*, који је Црква Божја.





Из школске клупе

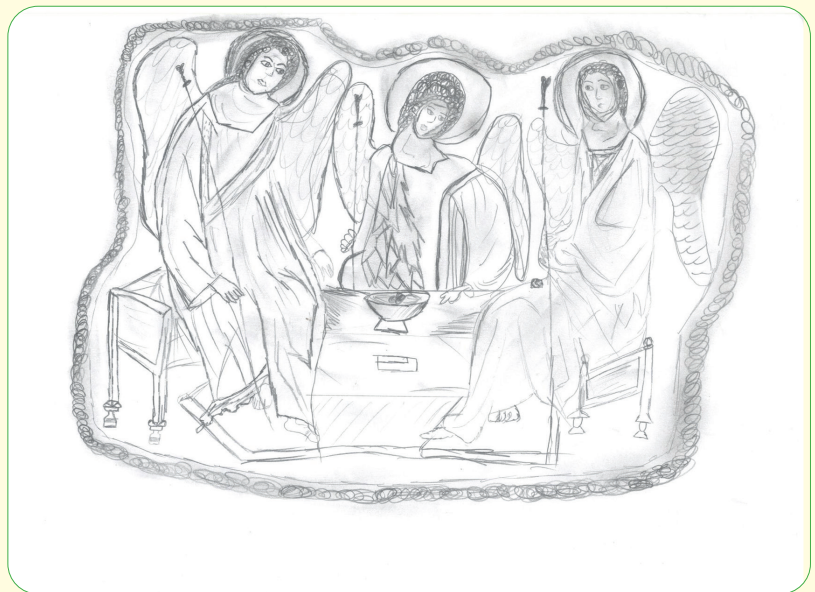
Са часа веронауке О СВЕТИМ ИКОНАМА

Катихета: На претходном часу смо говорили о значају врлинског живота и о неопходности напредовања у врлини. Истакли смо да хришћански живот подразумева наше успињање на лествици врлинâ. У оквиру данашњег часа говорићемо о значају светих икона и њиховој улози у молитвеном животу Цркве. На иконама се изображавају Господ наш Исус Христос и Пресвета Богородица, као и свети угодници Божји који су на различите начине угодили Господу, док су многи међу њима били спремни да и свој живот положе за Господа.

Милица: Моја крсна слава је свети Николај Мирликијски Чудотворац, а у кући имамо стару славску икону која се у нашој породици чува генерацијама.

Катихета: Лепо, Милице! Простор у нашем дому у ком се налази славска икона представља посебно место будући да пред иконом нашег молитвеног покровитеља произносимо молитве. Угледајући се на светитеље, подсећамо се да смо сви ми људи створени по лику Божјем, односно као иконе Божје. Важно је да свако од вас зна основне детаље из житија светитеља пред чијом иконом се молите. Ако само пажљиво погледате светитељску или празничну икону, на основу тога можете да сазнате поједине детаље о светитељу или о празнику који је изображен на икони. Због тога често кажемо да су иконе књиге за неписмене. На пример, на икони светог Јована Крститеља видимо свитак на којем пише: „Покајте се јер се приближило Царство небеско”, а то су речи којима је он позивао

људе на покајање. Децо, свако молитвено поштовање које изражавамо пред иконама припада Богу, а потом и насликаној светитељској личности, а не материји од које је одређена икона израђена. Иконама се указује молитвено поштовање и поклоњење, а не обожавање, које приличи само Богу.



Јана Николић, 5. разред
основне школе „Бранко Радичевић”, Нови Сад



Матеј Ђурђевић, 5. разред
основне школе „Бранко Радичевић”, Нови Сад



Из школске клупе

Милутин: Шта означава златни круг око главе светитеља на иконама?

Катихета: Око главе Господа Исуса Христа, Пресвете Богородице и светих угодника Божјих на иконама се изображава светли или златни круг који називамо ореол. Ореол представља светлост и славу Божју која преображава човека сједињујући га са Богом. Икона никада не приказује таму већ увек светлост. У њој нема ноћи него дан вечно траје. Због тога на иконама не постоје сенке, а светитељи се приказују као преображени, односно као они који су ослобођени од свих земаљских страсти.

Анастасија: Вероучитељу, приметила сам да је у свим храмовима истоветан распоред иконâ. Да ли можете да нам кажете нешто о томе?

Катихета: Сваки храм је посвећен неком светитељу или одређеном празнику. Кад уђете у храм, можете приметити да се углавном на средини храма налази икона светитеља којем је храм посвећен, баш као што се у вашим домовима на централном месту налази икона молитвеног покровитеља ваше породице. Када смо говорили о деловима храма спомињали смо и олтарску преграду, а сада је лепа прилика да кажемо нешто и о распореду иконâ на иконостасу. Пре свега, на сваком иконостасу се у првој зони налазе такозване престоње иконе. То су иконе Господа нашег Исуса Христа и Пресвете Богородице. На царским дверима се увек изображавају Благовести, на јужним свети архиђакон Стефан, а на северним свети архангел Михаило. Поред јужних врата изображава се свети Јован Пророк, Претеча и Крститељ Господњи, а поред северних двери изображава се лик светитеља којем је храм посвећен. У зависности од висине иконостаса, изнад наведених икона налази се ред иконâ дванаест Господњих празника, док је на врху изображено Распеће Христово.

Теодора: Кад у прву недељу Великог поста идем на Литургију, сваке године са собом понесем малу икону светог Василија Острошког и учествујем у свечаном чину литије са иконама. Због чега се у прву недељу Великог поста у наставку свете Литургије врши овај чин?

Катихета: На Седмом васељенском сабору, 787. године, осуђено је погрешно учење о иконама, а саборски Оци су тада јасно уобличили учење Цркве о поштовању светих икона и о њиховој молитвеној употреби. Тек 843. године, на сабору у Цариграду, свете иконе су, коначно и свечано, враћене у свете храмове и у хришћанске домове, а том приликом је обнародован и *Синодик Православља*, посебан документ у којем се излаже богословље светих икона. Управо у прву недељу Великог поста богослужбено вршимо спомен на овај важан догађај, а као што си и сама рекла, тада се врши литија са светим иконама и произноси се текст поменутог *Синодика Православља*. Ова недеља се од 9. века до данас – а тако ће бити и убудуће – назива Недељом Православља.

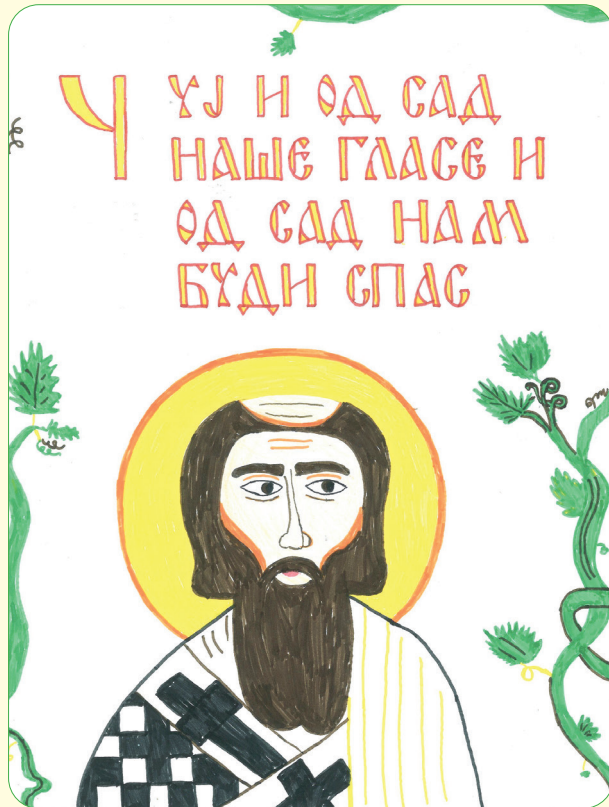
Приредио катихета Бранислав Илић са ученицима другог разреда средње школе „Светозар Милетић” у Новом Саду



Никола Крстин, 5. разред основне школе „Бранко Радичевић”, Нови Сад



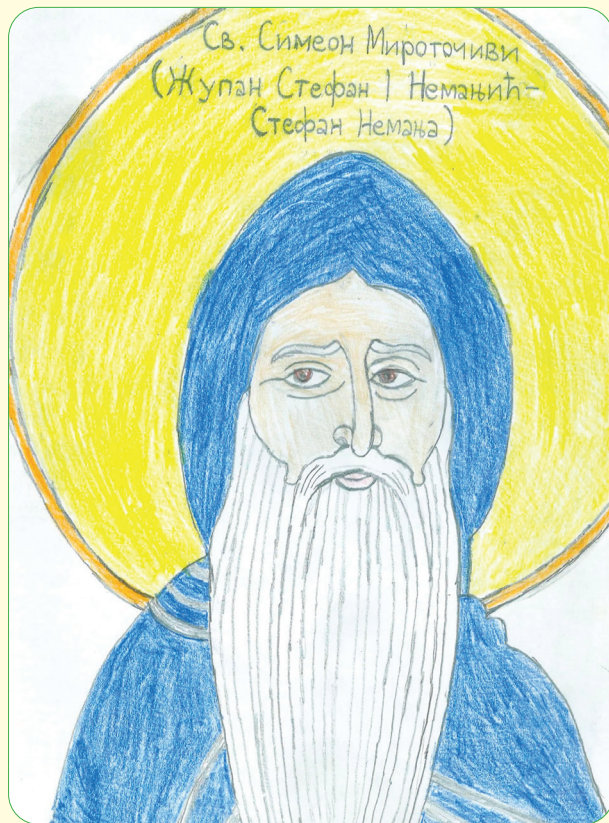
Из школске клупе



Лука Симичић, 5. разред
основне школе „Бура Јакшић, Чуруг



Дуња Симичић, 2. разред
основне школе „Бура Јакшић, Чуруг



Лука Симичић, 5. разред
основне школе „Бура Јакшић, Чуруг



Душан Рудић, 4. разред
основне школе „Бура Даничић”, Нови Сад



Из школске клупе



Катарина Петровић, 4. разред
основне школе „Ђура Даничић”, Нови Сад



Анастасија Деспотовић, 4. разред
основне школе „Бранко Радичевић”, Нови Сад



Вишња Грубор, 4. разред
основне школе „Ђура Даничић”, Нови Сад



Зоа Масловарић, 4. разред
основне школе „Бранко Радичевић”, Нови Сад



Актуелности

Недеља Православља у Саборном храму у Новом Саду

У Недељу Православља, 16. фебруара/1. марта 2026. године, на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду началствовао је Његово Високопреосвештенство Митрополит бачки господин др Иринеј. Митрополиту бачком су саслуживали Преосвећени Епископ мохачки господин Дамакин, јеромонах Силуан, сабрат манастира Григоријата на Светој Гори, свештеници Саборног храма и новосадски ђакони.

Беседећи после прочитаног јеванђелског зачала, Високопреосвећени владика Иринеј је, између осталог, рекао: „Седми васељенски сабор је благословио поштовање иконâ и оне су свечано враћене у храмове и у домове хришћана, одакле су биле силом уклањане. И даље су, међутим, постојали метеж, смутња и покушај да се све то спречи и после Седмог васељенског сабора, тако да је 842. године сазван нови Сабор, у време царице Теодоре, који је свечано извршио обнову поштовања иконâ и вратио их на њихово место и од тада, па до данас, ако Бог да и убудуће, оне се поштују. Бог није апстрактан, није само предмет наше вере која ничим не може бити аргументована него је наша вера, поред осталог, и историјски утемељена на сусрету

са Оваплоћеним Логосом Божјим, са Господом Христом, који су доживели свети апостоли, а и сви свети кроз векове се удостојавају боговиђења као виђења Христа Господа. То је питање саме суштине наше вере. Вера у Свету Тројицу као Једнога Бога и вера у Оваплоћење Једнога од Свете Тројице, тојест у историјски карактер Личности Богочовека Христа, јесу темељне истине наше свете вере.”

После заамвоне молитве служен је чин литије са светим иконама у Недељу Православља.

Митрополит бачки др Иринеј учествовао на Сверуској научно- богословској конференцији

У понедељак, 9. марта 2026. године, Његово Високопреосвештенство Митрополит бачки др Иринеј учествовао је, путем видео-линка, у раду научно-богословске конференције која је 9. и 10. марта текуће године одржана у духовној академији Сретењског манастира у Москви. На позив организатора конференције, Високопреосвећени владика Иринеј се скупу обратио краћим излагањем о личности протопрезвитера Гаврила Костелника (1886 – 1948), који је био не само иницијатор него и надахнитељ, богословски ум и душа Лавовског сабора, одржаног пре тачно осамдесет година.



Чин литије са иконама у Недељу Православља у Саборном храму



Актуелности



Митрополит бачки Иринеј говори о личности протопрезвитера Гаврила Костелника

Лавовски сабор је укинуо одлуку сабора у Брест-Литовску (1596) о склапању уније са Римском Црквом и донео одлуку о присаједињењу унијата (гркокатолика) Галиције и Прикарпатске Русије Руској Православној Цркви.

Отац Гаврило Костелник је рођен у Руском Крстуру у Бачкој. Стекао је солидно опште и богословско образовање и постао унијатски свештеник. Већ од младости је био свестан колико је унија само површно и привидно чувала православни литургијски етос, а да се и не говори о догматском садржају вере. Отац Гаврило је постепено дошао до свести да треба да се врати православној

вери и да учини све што је у његовој моћи да се унијати, нарочито они у постојбини његових предака, Галицији и Прикарпатској Русији (па и у читавој данашњој западној Украјини), врате Православљу, што је и остварено на Лавовском сабору. Његова мисија се одвијала у веома тешким околностима јер се совјетска власт, после припајања наведених области Совјетском Савезу, у свом покушају да реши задатак мирне интеграције западне Украјине у совјетску државу, мешала у односе православних и унијата. Гаврило Костелник је не само одбио да сарађује са совјетским властима, поготову са њиховим органима безбедности, него је и протествовао против било каквог њиховог мешања у наведена питања. У исто време, присталице уније су му претиле убиством, на што је он одговорио да је за своје дело у служби Православља спреман да пролије своју крв. То се и обистинило 20. септембра 1948. године, када га је убио један унијат, на улици, у непосредној близини православног храма у којем је он био настојатељ.

Крстопоклона недеља у Саборном храму у Новом Саду

У Крстопоклону недељу, 2/15. марта 2026. године, на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду начал-



Са свете Литургије у Саборном храму



Актуелности

ствовао је Преосвећени Епископ моравички господин Тихон, викар Патријарха српског, уз саслужење Високопреосвећеног Митрополита бачког господина др Иринеја, свештенства Саборног храма и новосадских ђакона.

Беседећи после прочитаног јеванђелског одељка, Преосвећени Епископ моравички Тихон је сабрани верни народ поучио следећим речима: „Полазиште светих Отаца увек је било да је Бог створио свет из љубави и да је све што је створио било добро. И, као што знамо, сишао је к нама и постао један од нас, примио је тело. Зато, када учимо о општем васкрсењу мртвих које чекамо, када чекамо долазак Христа Судије у слави, ми верујемо да то неће бити просто повратак на старо него испуњење у коме ће свет да добије не само нов него и пун квалитет и достојанство. А за тако нешто смо и створени. Нека је са срећом пост, да се поклањамо Часном Крсту и да чекамо празник Васкрсења, а кроз сав свој живот да чекамо будући догађај Доласка Христа Судије и Месије, Које слава вавек! Амин.”

По завршетку свете Литургије, сабраном верном народу се обратио Високопреосвећени Митрополит бачки г. Иринеј, који је заблагодарио владици Тихону на служењу

свите Литургије и надахнутим речима поуке. Он је у обраћању истакао да тајну Крста морамо увек разумевати и свој животни крст увек носити под светлошћу Васкрсења Христовог, које нам је Господ обећао као залог свеопштег васкрсења.

Крстопоклона недеља у Суботици

У Крстопоклону недељу, 2/15. марта 2026. године, Његово Преосвештенство Епископ мохачки господин Дамаскин је начелствовао на светој архијерејској Литургији у храму Вазнесења Господњег у Суботици, уз саслужење суботичког свештенства.

Беседећи после прочитаног јеванђелског одељка, Преосвећени епископ Дамаскин је сабраним верницима указао на то да је Црква одредила да се треће недеље Великог поста клањамо Часноме Крсту ради помоћи, охрабрења и утврђења у подвигу поста. „Ако имамо жељу само да сачувамо овај свој привремени живот и у њему гледамо на разне наше успехе или добитке, који су мимо Христа, изгубићемо и овај смртни живот и онај бесмртни. Али, ако је Христос најважније и



Са свете Литургије у Вазнесенском храму у Суботици



Актуелности

једино мерило у нашем животу, ако је Он средиште нашега живота, онда и наш живот добија један сасвим други смисао, добија вечни смисао. И управо ту и такву љубав Божју ми и откривамо на светој и божанственој Литургији: ту нам се Господ несебично даје, даје нам Своје Тело и даје нам Своју Крв, да се не само духовно него и телесно сјединимо са Њим и да управо на светој Литургији предокушамо Царство Божје које ће доћи у сили и у слави, када Христос дође по други пут”, истакао је владика Дамаскин.

После заамвоне молитве, Епископ мохачки Дамаскин је служио помен Србима учесницима Мохачке битке, као и помен Суботичанима који су били чланови Матице српске од њеног оснивања до најновијих времена. По завршетку свете Литургије, владика Дамаскин се обратио сабранима и пренео им молитвене поздраве Високопреосвећеног Митрополита бачког господина др Иринеја. Презвитер Вељко Васиљев, архијерејски намесник суботички, заблагодарио је владици Дамаскину на посети, служењу свете Литургије и речима поуке. После поздравних речи, Преосвећени епископ Дамаскин је уручио орден Светога Саве другог степена госпођи Милосави Раичевић из Суботице, који јој је, на предлог Његовог Високопреосвештенства Митрополита бачког господина др Иринеја, доделио Свети Архијерејски Синод Срп-

ске Православне Цркве, у знак признања за ревност у литургијском животу Световазнесењског храма у Суботици и дугогодишње вршење дужности председнице Црквеноопштинског управног одбора Црквене општине у Суботици, као и за великодушно даривање храмова и манастира широм Српске Православне Цркве. Владика Дамаскин је уручио архијерејске грамате признања господи Јеленку Вукичевићу и Браниславу Рацићу, дугогодишњим часницима Црквеноопштинског управног одбора у Суботици, којима их је одликовао Митрополит бачки господин др Иринеја за оданост светој православној вери и љубав према светој Православној Цркви, на делу показану кроз помоћ и допринос у духу задужбинарских и добротворних традиција светог Православља у српском народу.

Одржана седница Епархијског савета и Епархијског управног одбора Епархије бачке

У суботу, 28. марта 2026. године, одржана је редовна годишња седница Епархијског савета и Епархијског управног одбора Епархије бачке.

После свете Литургије у Саборном храму у Новом Саду, поводом одржавања заједнич-



Чланови Епархијског савета и Епархијског управног одбора Епархије бачке



Актуелности

ке седнице Епархијског савета и Епархијског управног одбора Епархије бачке, Епископ мохачки г. Дамаскин, викар Митрополита бачког, служио је чин призива Светога Духа, уз саслужење архијерејских намесника Епархије бачке, у присуству Високопреосвећеног Митрополита бачког господина др Иринеја, чланова наведених епархијских тела и верног народа.

После одслуженог чина призива Светога Духа, присутнима у Саборном храму обратио се Високопреосвећени владика Иринеј, који је, између осталог, поручио: „Црква је богочовечанска, богочовечна, и није само организација него организам, живо Тело, Тело Богочовека Христа, Храм Духа Светога, Дом Божји. У Цркви се сабирамо Духом Светим, у Духу Светоме и, Њиме руковођени и просвећивани, одлучујемо шта нам треба чинити. И овај наш данашњи састанак, заседање Епархијског управног одбора и Епархијског савета наше Епархије, такође је у знаку Духа Светога. Зато смо призвали Духа Светога, молећи се самим тим и Оцу небескоме и Господу Исусу Христу, Пресветој Богородици и свима светима.”

Радни део седнице Епархијског савета и Епархијског управног одбора Епархије бачке одржан је у свечаној дворани Црквене општи-

не новосадске. На седници су размотрени сви аспекти духовног и материјалног деловања у Епархији бачкој. Анализирани су извештаји о делатностима свих црквених општина и епархијских установа Епархије бачке.

На крају заседања, Митрополит бачки др Иринеј је заблагодарио члановима Епархијског савета и Епархијског управног одбора на љубави и труду уложеном у вршење одговорне црквене службе.

Празник Цвети у Саборном храму у Новом Саду

На празник Уласка Господа Исуса Христа у Јерусалим, Цвети, 23. марта/5. априла 2026. године, на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду начествовао је Његово Високопреосвештенство Митрополит бачки господин др Иринеј. Високопреосвећеном су саслуживали Његово Преосвештенство Епископ мохачки господин Дамаскин, свештеници Саборног храма и новосадски ђакони.

У беседи после прочитаног јеванђелског одељка, владика Иринеј је објаснио значај празника Цвети и том приликом истакао: „Црквени песник у богослужбеним песмама



Са свете Литургије на Цвети у Саборном храму



Актуелности

данашњег дана наглашава да ми треба да дочекамо и поздравимо Господа и Спаситеља свога, не толико држећи гране или цвеће у рукама, као што су некада чинили људи при Његовом првом уласку у Јерусалим, него да Га дочекамо живом вером у Њега, надом на Њега, љубављу према Њему, да наше цвеће буде духовно цвеће, цвеће чистоте, цвеће јеванђелских врлина, цвеће доброте, праштања, милосрђа, не мржње, не самозаљубљености, не самодовољности, него, супротно томе, свега онога што нас смирава пред Господом Који је Себе смирио нас ради, смирио до смрти, смрти на Крсту, до силаска у мрачне дубине ада, да би спасао свако људско биће, без изузетка, од Адама и Еве до наших дана и до краја историје.”

По отпусту свете Литургије, владика Иринеј је сабраном верном народу честитао празник и пожелео да сви у радости дочекају Васкрс.

Празник Христовог Васкрсења у Саборном храму у Новом Саду

На празник Васкрсења Господа Исуса Христа, у недељу, 30. марта/12. априла 2026. године, Његово Високопреосвештенство Ми-

трополит бачки господин др Иринеј служио је пасхално јутрење у Саборном храму у Новом Саду, уз саслужење свештеног братства Саборног храма.

Истога дана, Митрополит бачки је начествовао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму, уз саслужење Епископа мохачког господина Дамаскина и свештенства Саборног храма. По прочитаном јеванђелском одељку, протојереј Велимир Врућинић, настојатељ Саборног храма, прочитао је Васкршњу посланицу Српске Православне Цркве. Непосредно пре причешћа верног народа, Преосвећени Епископ мохачки Дамаскин је прочитао *Васкршње слово* светог Јована Златоуста.

По завршетку свете Литургије, Високопреосвећени Митрополит бачки Иринеј је многобројном верном народу честитао празник Христовог Васкрсења. Светој Литургији су, поред многобројног верног народа, присуствовали г. Жарко Мићин, градоначелник Новог Сада, г. Петар Ђурђев, саветник градоначелника, г. Мухамед Зиљкић, муфтија војвођански и србијански, као и друге личности из јавног живота Новог Сада. На светој Литургији је појао хор Саборног храма „Свети Георгије”.



Са свете Литургије о Васкрсу у Саборном храму



Календар активности Митрополита бачког г. Иринеја

КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ МИТРОПОЛИТА БАЧКОГ Г. ИРИНЕЈА Јануар – мај 2026.

ЈАНУАР	
5.	У свечаној дворани Црквене општине новосадске, примио новосадско свештенство, поводом Божићне честитке надлежном епископу, и том приликом одликовао протојереја Славка Ђирина, умировљеног пароха новосадског, правом ношења напрсног крста.
7.	Рођење Господа Исуса Христа; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
20.	Сабор светог Јована Крститеља; Крсно име г. Митрополита; саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду, на којој је началствовао Митрополит крушевачки г. Давид, и рукопроизвео чтеца Василија Драговића у чин ипођакона.
23.	Саслуживао на помену жртвама Новосадске рације на Кеју жртава Рације у Новом Саду, који је служио Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије.
27.	Свети Сава; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
28.	У Владичанском двору у Новом Саду примио господина Страхињу Секулића, директора Агенције за реституцију, и госпођу Јасну Селаковић, директорку подручне јединице Агенције за реституцију у Новом Саду.
29.	У седишту Савеза јеврејских општина у Београду, председавао радом Комисије Владе Србије за верску наставу у школи.
30.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Његову Екселенцију надбискупа Лучијана Суријанија, апостолског нунција у Републици Бугарској и у Републици Северној Македонији.
31.	У Владичанском двору у Новом Саду примио изасланика одбране Руске Федерације у Републици Србији генерал-мајора Генадија Можајева и помоћника изасланика одбране Руске Федерације у Републици Србији пуковника Јевгенија Пољакова.
ФЕБРУАР	
2.	У Владичанском двору у Новом Саду примио г. Јована Палалића, председника посланичке Групе пријатељства са Италијом, Светом Столицом и Малтешким редом.
5.	Учествовао у раду Светог Архијерејског Синода.
15.	Сретење Господње; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду и рукоположио протођакона Мирослава Николића у чин презвитера.



Календар активности Митрополита бачког г. Иринеја

16.	У Палати Србија у Београду присуствовао свечаности поводом Сретења, Дана државности Републике Србије, и том приликом примио високо државно одликовање – Сретењски орден првог степена. Истога дана, у Српском народном позоришту у Новом Саду, у својству члана Почасног одбора за прославу два века Матице српске, присуствовао свечаној академији.
19.	Учествовао у раду Светог Архијерејског Синода.
22.	У Српском народном позоришту у Новом Саду, присуствовао свечаној академији поводом 200 година од рођења Светозара Милетића.
МАРТ	
1.	Недеља Православља; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
3.	У Владичанском двору у Новом Саду примио г. Милорада Вучелића, оснивача београдског недељника <i>Печай</i> .
5.	У седишту Епархије зворничко-тузланске у Бијељини, учествовао у раду Светог Архијерејског Синода.
6.	У Патријаршијском двору у Београду, на позив Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија, учествовао на састанку са г. Симом Аврамовићем, амбасадором Републике Србије при Светој Столици, и г. Јованом Палалићем, председником посланичке Групе пријатељства са Италијом, Светом Столицом и Малтешким редом.
9.	Приступио светој Тајни исповести, заједно са новосадским свештенством, у Саборном храму у Новом Саду. Истога дана учествовао, путем видео-линка, у раду научно-богословске конференције, која је 9. и 10. марта текуће године одржана у духовној академији Сретењског манастира у Москви.
15.	Недеља Крстопоклона; саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду, на којој је началствовао Епископ моравички г. Тихон, викар Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија.
21.	У Бечу, председавао заједничком седницом Епархијског управног одбора и Епархијског савета Епархије аустријске.
28.	У свечаној дворани Црквене општине новосадске, председавао заједничком седницом Епархијског управног одбора и Епархијског савета Епархије бачке.
30.	У Светониколајевском храму у Новом Саду, дао интервју за емисију „Васкршња повест Марије Трандафил”, ауторке Софије Љуковчан, новинарке Радио-телевизије Војводине.
31.	У Галерији Издавачке куће „Прометеј” у Новом Саду, присуствовао представљању књиге академика Драгана Симеуновића под називом <i>Граница и иденитет</i> .



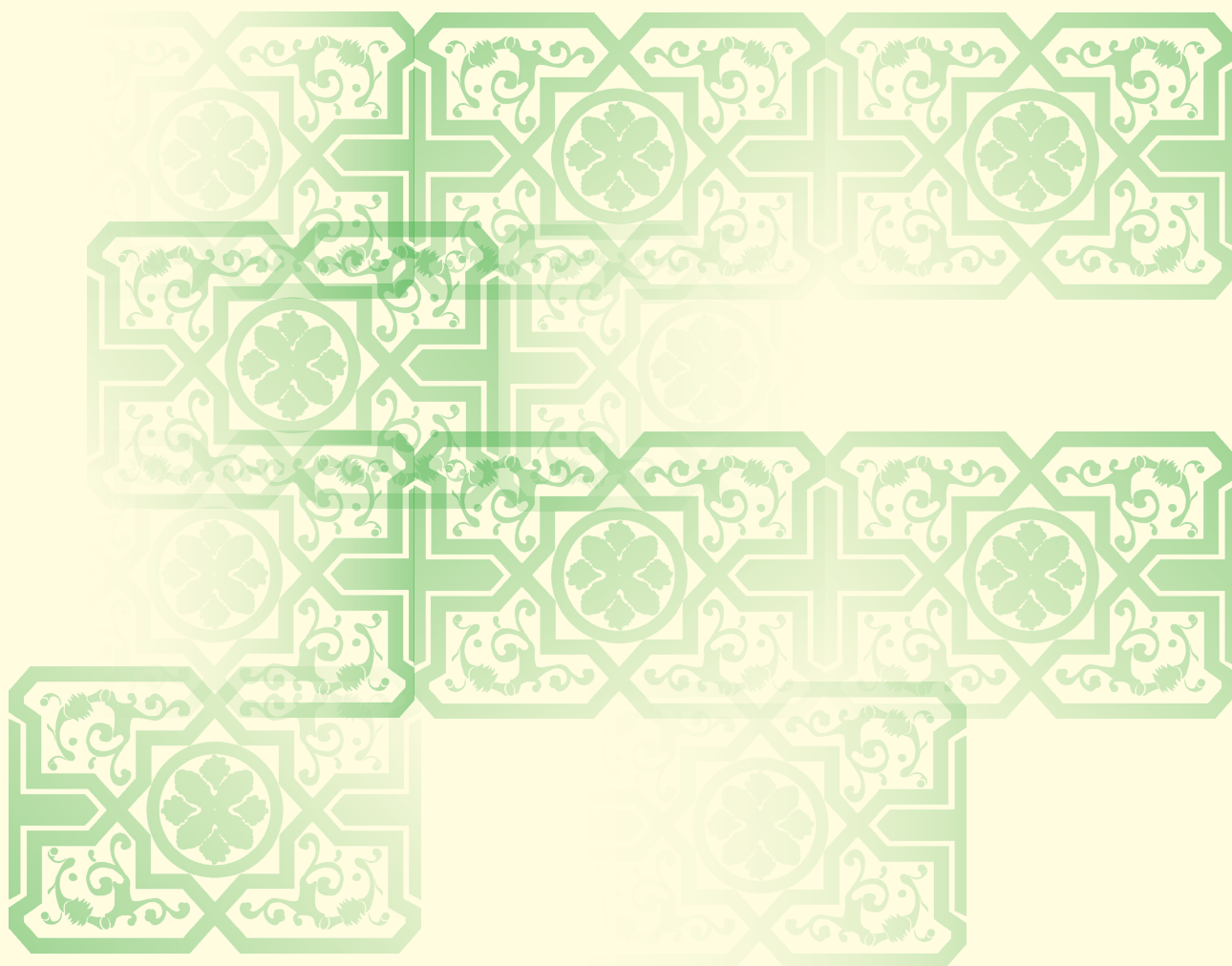
Календар активности Митрополита бачког г. Иринеја

АПРИЛ	
5.	Цвети; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
6.	У Земуну, у студију Радија <i>Слово љубве</i> , дао васкршњи интервју за емисију <i>Дан осми – из њерсејекџиве вечности</i> , ауторке Тамаре Гајић-Јовановић.
7.	Благовести; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
13.	Велики Четвртак; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду. После свете Литургије, у свечаној дворани Црквене општине новосадске, примио новосадско свештенство, поводом васкршње честитке свештенства надлежном епископу. Касније тога дана служио Велико бденије у Саборном храму у Новом Саду.
14.	Велики Петак; присуствовао Царским часовима, служио празнично вечерње и присуствовао јутрењу Велике Суботе у Саборном храму у Новом Саду.
15.	Велика Субота; присуствовао светој Литургији у храму Светих Кирила и Методија у Новом Саду.
16.	Васкрс; служио пасхално јутрење и свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
17.	У Владичанском двору у Новом Саду примио протиницу Миљку, супругу почившег протојереја-ставрофора Милоша Јевросимова, бившег пароха тителског.
20.	У амфитеатру Православног богословског факултета у Београду, председавао радом Комисије Владе Србије за верску наставу у школи.
23.	У Патријарашком двору у Сремским Карловцима, учествовао у раду Светог Архијерејског Синода. Истога дана, у Новом Саду, присуствовао свечаном отварању Почасног конзулата Руске Федерације.
27.	У свечаној дворани Матице српске у Новом Саду, присуствовао представљању књиге <i>Завешти Матице српске: водич кроз најстарију српску културну усђанову</i> , аутора Ивана Негришорца.
28.	У свечаној дворани Матице српске у Новом Саду учествовао у свечаној академији поводом Дана Библиотеке Матице српске. Истога дана, у амфитеатру Ректората Универзитета у Новом Саду, присуствовао представљању књиге <i>Релиђија у друшћиву, кулћури и џолићци</i> , академика и професора емеритуса др Дарка Танасковића.
МАЈ	
6.	Ђурђевдан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду, уз саслужење Његовог Преосвештенства Епископа мохачког господина Дамаскина, протођакона Радомира Врућинића, ректора Богословије Светог Саве у Београду, презвитера Бранислава Кеџића и џакона Николе Вилотића, професорâ Богословије Светог Саве, као и свештенства и џаконства Епархије бачке, поводом храмовне славе.



Календар активности Митрополита бачког г. Иринеја

7.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода. Истога дана, председавао седницом Великог Црквеног суда.
11.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
13 – 19.	Учествовао у раду Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве.
21.	Вазнесење Господње; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду и рукоположио ђакона Бранка Батала у чин презвитера.
23.	У свечаној дворани Црквене општине новосадске примио Епископа ремезијанског г. Стефана, чланове црквеног хора Даниловског манастира у Москви и групу студената из Руске Федерације.
25.	У Владичанском двору у Новом Саду примио Његову Светост Патријарха српског г. Порфирија и високопреподобног архимандрита Јефрема, игумана светогорског манастира Ватопеда са његовом свештеном пратњом.





Светињама у походе

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА БАЧКА
СЛУЖБА ЗА ПОКЛОНИЧКА ПУТОВАЊА



СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ

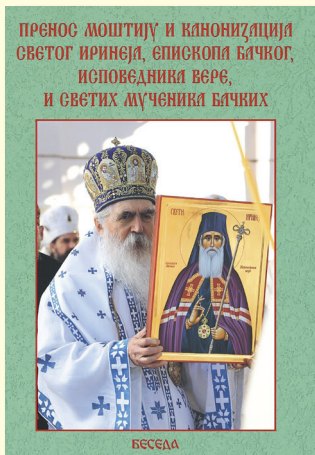
Путујте са благословом Цркве!



**Информације можете добити путем бројева телефона:
064/12-93-616 и 021/526-068**



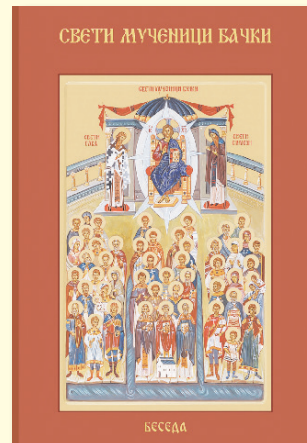
Издавачка делатност



**ПРЕНОС МОШТИЈУ
И КАНОНИЗАЦИЈА
СВЕТОГ ИРИНЕЈА,
ЕПИСКОПА БАЧКОГ,
ИСПОВЕДНИКА ВЕРЕ,
И СВЕТИХ МУЧЕНИКА
БАЧКИХ**



**СВЕТИ ИРИНЕЈ ЋИРИЋ
ЕПИСКОП БАЧКИ
ИСПОВЕДНИК ВЕРЕ**



**СВЕТИ
МУЧЕНИЦИ
БАЧКИ**



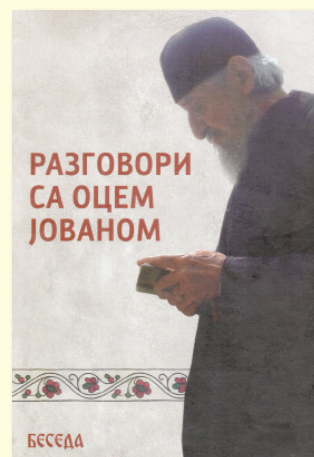
ДЕЛА СВЕТОГ МАКСИМА ИСПОВЕДНИКА



ИЗ СМРТИ У БЕСМРТНОСТ
Погром у Бачкој
1941-1944. године



**ДЕЛАЈУЋИ
У ВИНОГРАДУ ГОСПОДЊЕМ**



**РАЗГОВОРИ
СА ОЦЕМ ЈОВАНОМ**

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ
ХРАМА У МОНАСТИРУ
ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА
НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЂУ



Жиро-рачун 105-081480300005509 (АИК Банка)